

ناول

بختیالی

عبدالقادر مجرم

خپرونکی : هیواد ادبی یون کلاسیف
الله

Ketabton.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

د کتاب پیژندنه

د کتاب نوم	بختیالی
لیکوال	عبد القادر مجرم
کمپوزر	عبد القادر مجرم
د چاپ کال	۲۰۱۴
د چاپ شمېر	۱۰۰۰
په	فاروس

Email/ qmuqym@yahoo.com

MOB: 03023809538

د ليکوال چاپ شوي کتابونه

- مات وزری
- ژوندون او امیدونه
- داسي يې ولي وکړل
- لويه لار ده څوک به راشي
- مينه مروره شوه
- دوی هدیره نه لري
- (بختيالی) همدا اثر

ٲرون

دهغو شاعرانو او ليکوالانو په نوم
چي کتابونه يې ناچاپه پراٲه وي. د چاپ
وس يې نه لري

عبدالقادرمجرم

پښه بختیالی پوري ژوند خپلي دنگې ونې پند
وجود، بناهسته تگ اوور کړی وو، رمضان خوهم د دې پښه
دنگه ونه، پند وجود، بناهسته تگ مټين شو چې ويې غوښته

رمضان خپله هستي، نېستي، ملکېت تر اولې بنسختې د
ناروغۍ پروخت جار کړو د پلار، نيکه ور پاتې مخکې يې
توله د بختیالی پښه ولور کي د دې پلار ته ورکړه، کله چې يې
بختیالی را واده کړه

يو د کلي هغه سرای چې درې خونې د شمال له لوري پښه کې
لوېدلې وې پښه هغو کې هم ده دوو خونو سر و نه پټ وو چې پښه
يوه کې لا تر اوسه دروازه نه وه د دريمې خونې د پوالونه
پوره وو، خو پر سريې نور هيڅ نه وو يو شاتير پر پروت وو
چې د پرو لمړنو او بارانونو تک سپين اړولی وو، چار پېره
د پوال يې يونيم گز جگ چې سريې د بارانونو او پو ورسره وړی
وو، د سرای دروازه يې د سهېل پښه لور وتلې وه.

څلور گزه مخته د ملکداد د خونو شا را لگېدلې وه د ملکداد د
هرې خونې د شالور ته يوه يوه غټه موری درلوده چې دانارو

نری، نری لبنتی یی پٺه کي نیولی وې چې درمضان د سرای د ختیخ هم د لوږدیخ له لوري دده څه مخکه پرته وه. دا چې رمضان بې له دې سرای او پٺه دې سرای پوري مخکي بل هیخ هم نه درلود ځکه یی د بل مزدوری او بزگری ته ملا ترلې وه

بختيالی د پرې ورځې ورته وویل "زه به هم پٺه کښت کرونده کي کار در سره کوم" خود ده «هو» پر خوله نه راتله، دا چې کښت له کوره د پرلري وو ځکه دی و پرېدو چې داسې نه وي بختيالی ته څوک پٺه لاره کي ودریږي یا لاس ورواچوي پٺه شرمونوبه مې و شرموي.

رمضان بختيالی ته د مرستې اجازه نه ورکولو وجه هم دا وه.

بختيالی هم پوهېده چې مېړه مې د داسي سوچ سپری نه دی چې "نسخې دي له خپلو خاوندانو سره پٺه کروندو کي مرسته نه کوي" دا پوهېده چې "خلگ ټول گوته پٺه غاښ ما ته جبران جبران گوري"

یوه ورځ خو لاداسي هم وشو چې څو ځوانان پٺه لاره کي یو ځای سره ناست وو، کله چې بختيالی پٺه لاره تېرېده یوه ور پسي ږغ کړو "له نظره مه شي" دې یې هیخ جواب ورنه کړو. پٺه تلو تلو کي یې پر دا خندل دوی خواران څه خبر دي چې دې د ځان هغه عیب خوندي ساتلی دی کوم چې د دې د ښکاره ښایست "توهین کوي".

داسي به هم نه وو چي ددي ٿولو به نيت خراب وو ، ڊهر به شاهد پڻ ددي نيت پڻ لاره کي ناست وو چي داماخڻگر اوبو ته ڇي دتگ ننداره به ڀي وکرو ددوي پڻ نيت به خداي خبر وو ؟ .
دي ڇڪه پروانه پڻ ڪوله چي ودي ته خپل بنائيسه تگ له وختونو وختونو معلوم وو او هم ڀي دا يقين وو چي داخلگ زما د قدمونو ننداري ته ناست دي ننداره ڀي کوي .

پڻ ددي ڊول ڇو ڪلونه تهر شول ، اوس نو بختيالي ددو و ماشومانو مور وه ، يو سري چي دي پڻ دا ڇو ڪاله نه وو ليدلي لکه ددي لهورزي ."

چي ددي دمپه دميراٿ خواره زوي وو " اوس اوس له جهله راغلي وو .

له دي سري ددي ڊهر يد راتلو لکه دملڪداد چرسک تل به ڀي پڻ لاره کي ناست وو ، يوه لوپشت قد ، نري وچکي مخ ، زڙ لوي غائبونه ، تارتار ڀيره به ڀي بنه پڻ تهلونولي وه (ڊهره غوره کڙي) چي چوغی سترگي به ڀي ترور ڇو پوري پڻ رنجو توري وي .

چي دابه ورنزددي شوه ده به پر غور ڊلاس کنبه بنودو پڻ لور ڀرغ به ڀي ڪا کڙي غاري وويلي

لگوي دپنبونو ڪان

خواره سي غرق دڪو خوانان

پڻ نوڪان وهي لمن

لاره زڙ غارگي دڇاؤلن

بنائسته دي ولنگ پڻ بوره

ہ۔ کپنی راخی اوبسولہ

دی تہ بے ہفہ مثل وریاد شو "زپہ پے داسی خای کپ دی چپ لمر
یپ نہ دی لیدلی" کله کله بے یپ لہ غارو سرہ سرہ نور ہم خہ
نہ خہ وویل

"ستاد لاسہ خوزما خوب تنستہدلی دی تل مپ ستا اند پینسہ
وی....". خو خو ورخی یپ پوہ کری سپیہ ولی داسی کوی خیل
کار کوہ د عزتمنی کورنی یپ مہد خیلی کورنی عزت اخلہ،
مہ زما او زما د مہرہ نیت سرہ بدہ وہ، کہ د کلی خلگو و
لہدلی بیابہ تہ پے خلگو کپ پے کومو سترگو گرخی او زہ پے
کومو او یازما مہرہ ولیدی؟

سپی سر نہ خلاصوو، پہرہ یپ سترپ کرہ، یوہ ورخ یپ مہرہ
لہ کورہ بنار تہ لار خوانبی یپ دد بانندی وتونہ وہ، غتو کپ
ناسکھ "لور زرینہ، زوی خاخان" تہ یپ وویل کہ (انا) چہری
پوہنتنہ کولہ ورتہ "ویاست اوبو تہ لارہ راخی" وروکی زوی
یپ پے غہر کپ واخیسست پے خفاستہ لہ یوہ او بل دہوال سرہ د
ملکداد تر کورہ ورغلہ دایپ د مہرہ د میراث خوارہ کور و
چپ دی کله ہم پے سترگونہ وو لیدلی د ملکداد لہ بنخپ چپ
یپ پوہنتنہ کولہ، د ہغی پر خنگانہ یپ پروتہ ووی، تر مخ
یپ د شلومبو کہ کونجی لیدہ.

پوہنتنہ یپ خینی وکرہ "برہنمین چہری دی" (ملکداد)
د ملکداد بنخہ چپ د شلومبو کونجی تہ یپ لاس وراچا وؤ پے
ہفہ خونہ کپ دی

بختیالی، چې پرونی یې پر مخ سما وؤ په هغه خونه ودر دننه شوه

ملکداد چې یره پښه یې پر هغه بلنه اړولې زه، "ښت ته پروت سپیني غټي تسپې یې په یوه گوته اړولې پټکې یې پر بل بالښت ورته پروت ووده د پټکې د پر سر کېدلو هڅه کوله چې را پورته شو پټکې یې پر سر کا وؤ "بختیالی، ته او زموږ کور؟" له روغېره پس

بختیالی، له شرمه کښته کتل ناسته وه ډېر د زړه په زور یې د زوی کېسه ورته وکړه.

ملکداد د مسخرو په ډول له وړې خندا سره ورته "وویل زړه به یې در سره غواړي"

بختیالی چې دده لخوا د پروني خاک نیولی وود پروني هغه خاک یې په غاښو کې ټینګ ونيو و خپل ماشوم یې په غښ کې واخیستو ولاړه شوه، له ډېره تهره یې سر د دروازې له چوکاټه وواهه.

ده په کټ کټ وخنډل "زه به یې پوه کړم".

په لاري یې له خانه سره فیصله وکړه چې پلار او زوی سره خبر دي په دې بله ورځ چې اوبو له لاره، د کلي ښخو ورپورې خنډل، ټوکې یې ورسره کولې "خواره شې ته یې څه پروا کوي لېوړزی دي دومره پټ حق راست دی ټول ماڅیگر په لاره کې درته تېر کړي".

بختیالی، چې په لاس رسی، کښوله له (څا) یې اوبه راکښلې، کتکت و یې خندل، "دی هم غواړي چې د رمضان چل ورسر وکړم".

یوه بله ښځه چې کلیواله او همخولې یې وه، د پوزي چارگل یې سما وؤ "له هغه سره دي څنگه چل وکړی؟".

بختیالی، چې له (څا) راکښلې اوبه په گوډي کې تویولې په کېسه یې شروع وکړه.

"رمضان چې زه نه وم غوښتې، یوه ورځ په غره کې په مخه راغلی ما او مور بوتې کول، دی به نو هم خود په یو کار پسې وو، تر ما چې تېر شو، په تلو تلو کې یې تر شا ډېر ډېر راکتل، پر یو هسک ځای کښېنستو، ما ته یې له هغه ځایه کتل، زه او مور روانې شوو، دی تر هغه وخته پر هغه ځای ناست وو، تر څو مور په کېرېدی دننه شوو.

ما بنام دی هم راغلی زموږ کېرېدی ته ودرېدو، نارې یې کړې "مسافر یم د اودس اوبه که مور اکړې؟".

اوبه مو ورکړې، پلار مې پر کورنه وو، شپه یې وکړه، سهار یې مورکې ته دا کېسه کړې وه "ښځه مې وفات شوه که دې دا لورکې را کړې وای؟" زه نه وم خبره چې دی او بابا له ما نه پته کې تر ډېره سره نزدې شوي دي. له هغې ورځې پس چې به زه له کېرېدی را ووتم په هغه لور به مې وکتل سړی به پر هغه لور ځای ناست وو.

یوه ورځ مې پری پر اوږه کړو د بوټو په بهانه له کوره را ووتم، سړي ته ورغلم لاس مې له خولې ورته واخیستو ته شرم

نه لري سهار راسي پر دې خاي کښېنې تر ماښامه د چا پټه عزت کې نه يې د خلگو عزتونه اخلي". سړي خندل سوکه سوکه زما پر خوا راروان وو سړي سم دستي را وغورځېدو ماته يې لاس را واچا وو، ما هم غېږ وړباندې وگرځوله، دې زما له زوره تاخبره وو، خوارکي مې ومخکه ته کړې، پټه هغه له کوره راوړي پري مې ټينگ وټاړه، زه کور ته لاړم مور ته مې کېسه وکړه مور زما د خبري له اورېدو سره سم خرڅي وغورځاوه.

"پر خوله لاس ونيسه چې وبل چاته وه نه ووايې، زموږ له دې سړي سره خبره روانه ده تا ورکوو". زه حقه جبرانته کښېنستم دلته نو پر گودر ټولوناستو ښځو پټه کټ کټ خندل

يو بلې ته وييل خوري تر اوسه مو اورېدلي دي چې يوې "ښځې سړي غوڅار کړې دې دا ټول خو يې هوس وچ کړې". بختيالي چې د (څا) رسۍ را خلاصه کړه دوی يې کښېنولې چې تاسو يو گړۍ پس راپسي راسي زه دې گورم که وو بختيالي چې راغله دې پټه لاره کې ناست وو دې گوډۍ پر لورې کښېښوې دده پټه خوا ورروانته شوه "دده زړه د خوشالي ټوپونه شروع کړو چې کار جوړ شو" دا چې ور نژدې شوه ته شرم نه لري د وورې ورسۍ ته يې لاس کړو.

څوک چې شرم نه لري له هغو سره بختيالي داسې کوي چې ورسېده دې ولاړ شو دې غېږ پر وگرځوله ومخکه ته يې کړې هغه را اخیستې رسۍ يې پر واوروله ټينگ يې

وتارہ راکش یی کړی د لاری منځ ته دې خپل گوډی پټه سر
کړی روانه شوه دده زورونه، زاری وې، د خدای د پاره
خلاص مې کړه څوک به مې وویښې بیامې توبه ده داسې به
نه کوم یو کړی وروسته شاته پاته بنځو د دې پردروغو
خندل را روانې وې یوې څه ویل بلې څه؟ چې پټه لاره کې یې
چرسک تړلی ولیدو ټولې حیرانې شوې.

چرسک پټه خپل زور او چل د خلاصېدو هڅه کوله هم یې
وښخو ته زاری شروع کړې د خدای د پاره خلاص مې کړی.
بنځوله ډېرو گپو پس خلاص کړی بیا چې به هر وخت بنځو
ولیدی ور پسې نارې به یې کړه "بختیالی چرسک هغه دی
"وايي خبره چې ترننه غاښه ووځي ترننه غره اوږي سوکه
سوکه د چرسک پټه تړلو د کلي نراو بنځه ټول خبر شو او
هم د چرسک مور او پلار

بختیالی سهار وختي ولي جامي پتکي . سدري ورکړه
رمضان ماجت (جومات) ته لاړ.

بختیالی ژر ژر خپل لمونځ وکړو ماشومان هم را وینښ شو
په بستره کې یو ، بل ته خپل په نکړیڅو سره لاسونه ښکاره
کول.

دې تودې (گرمې) اوبه ، یو لوي تال راواخیستو پر خپله
لور یې ریغ کړو.

زړینې ته را پورته شه زه دي د (انا) سر ور پرېولم ته به
اوبه پر اچوې زړینه له څه ځنډه وروسته راپورته شوه لاس
یې له نکړیڅو پرېولو.

خپلو سرو لاسونو ته یې کتل چې اوبه یې په لاس ورکړې
دې خپله خواښې په غږ کې راپورته کړه وړوکې لور یې
اوبه پر تویولې سر یې ورپرېولی ښې پاکي جامې یې په
واغوستې شا وخوا یې بالنستونه ورکړو کښې یې نوله.

د خواښې تر خوله یې د لفظونه دا یې را وتو چې هسي دا
په پوهېده "رمضان چېرې دی" مورې هغه ماجت ته تللی دی
نن د لوی اختر ورځ ده .

چي د بختيالی او خوانبې خبري ختمبدي درمضان توخي
 شودننه راغلی د مور ږ منخلي سر، پاكو جامو ډ پر خوند
 وركړو دا هڅه يې وكړه چي د خوانبې په حق راسته نږور په
 غېږ كي تېنگه ونيسي پر تندي يې مچ كړي خوداسي يې
 ونه كړو خپل واړه يې په سترگو شو.

د خپلې له كنبو سره سم يې پر مور غېږ وگرځوله مورې
 د اختر دي مبارك شه.

بختيالی ته يې مخ ورو واړوو بنڅې "د اختر دي مبارك شه"
 له زرينې سره يې په لاس د اختر مباركي وكړه
 خپل واړه واړه زامن يې په غېږ كې پر يو، بل ځنگانه
 كنبنول بختيالی پياله وركه كړه.

رمضان له ورې خدا سره سره په خواږه نظر وركتل "بنڅې
 چای خو مې په ماجت كې وخورې"

بختيالی چي په نكريڅو سره لاس كې هگۍ ورمخته كړه.
 ته دا پياله درپورته كړه يوه هگۍ به هم ورسره وخورې."
 رمضان چي يې هگۍ له لاسه نيوه "بنڅې هگۍ دا هلكانو
 (ماشومانو) ته وركړه." ماشومانو په يو ږغ وويل بابا مات
 يې راكړه، بابا ماته يې راكړه

رمضان چي هگۍ سپينه كړه نيمه يې يوه نيمه يې بل ته
 وركړه كه يې څه هم مور هسي خوله خوځوله دوی ورسره
 پوهېدو چي دا وای.

"رمضان زويه اختری خو به دي كړي وي كه څه هم د
 په غوږ بڼه نه اورېدو رمضان يې غوږ ته خوله ورنزد

کره ، نه موري اختری له څه دی چې د اختري روپۍ وای ته به دلته په بستره کې ناروغه راته پروته وې "رمضان بیاد مور په خبره له څو واړه پس پوه شو "زویه له یو چابۀ دی په پورکاوؤ"

رمضان موري "اوس خو بهخي له پورو د سر تر ښکره شوم څوک پورنه راکوي" دلته یې له توخي کولو سره سا سمه شوه په اوله خبره یې پوه شو.

"زویه چې بختیالی راته وویل موري نن د لوي اختر ورځ ده ، زړه مې ډېر ښه شوو چې نن به پر وور پخه (ښه) وخورې د خولې خوند به دي په ښه شي هغه ته وای اختری مې نه دی کړی ، خبر گاونډیان به برخه راوړي په هغه کي به دینې خاشه وي بختیالی لوري چي رایې وړه په مالگه یې ښه تروه کره د خولې خوند به مې لږ په سم شي" رمضان نور څه کولای شو بس (اوف) به یې کړو ، د مور به یې وارنه وو لوري یو چا برخه نه راوړه؟.

بختیالی "نه موري چي رایې وړي زه یې دستي در پخوم" ته بې غمه شه د گاونډیانو برخې وځنډې دې (ناوخته) شوې . دوی د مور پوښتنو دومره سترې کړو چي اخیر یې په لویه بیره په ژړا شروع وکړه.

بختیالی ورنژدې شوه "سریه په ژړا یې سرته سره ورځي ، داسي به وکړو ، چرگ خولرو هغه به ور حلال کړو (ښه) به یې پر وور ور پخه کړو دایې په خوند څه پوهېږي؟"

رمضان د بختيالی پنه خبرو لږ ډاډه شو سترگې يې له اوبښكو پاكي كړې زرينه ته يې اشاره وكړه دواړه سوكه وو تو پلار او لور دواړه په چرگ پسي خغاستو. بختيالی خواښې ته ناسته وه، د همسايه ماشوم برخه راوړه. بختيالی ته يې وويل "تروري (ينه) هم پكښې ده مور مې ويل دا به پر وور پخه كړي، دوی اختري نه دی كړی، زړه به يې ورته كېږي" دې هغه برخه راوړه زر زر يې وور بل كړی پر (ينه) يې مالگه واچوله پر وور يې كښېښوله هغې ته ناسته وه، لور و مېړه يې له خوا او خاطره وتلي (هېرشوي) وو، چې د لور يې چغې شوې دا ورولاړه شوه د سراي تردروازې ورتله لور يې دروازې ته را ورسېده پرونی يې په لاس كې وو په ژړا كې بېرته وگرځېده هله مورې بابا (خا) ته ولوېدو دې هم ورسره چغې كړې دواړه (خا) ته په خغاسته ورغلې هغه د وختونو زاړه (خا) ته، هغه (خا) چې د ياغي شنو كوترو د اوسېدو ځای وو، ترهغه د (خا) پر غاړه لېونۍ گرځېدې.

ترڅو چې كليوال يو يور اتلو د چالاس په وينو سره، د چا په وينو سره چاره په لاس كې، چا د يو پر توگ برسېره بل اغوستی، د چا برخې په لاس كې كه هرڅو يو له بله پوښتنه وكړه چې څه ډول (خا) ته ولوېدو له (خا) يې څه غوښت؟ يوه زرينه خبره وه هغه په چغو سر وه لكه لېونۍ پر (خا) چار پېره گرځېده چې كليوالو د شنو ياغي كوترو همسايه رمضان مېرزا وكنو ماجت ته يې يو وړی يو غټو كی زوی ورسره لاړ.

دا او لور کور ته راغلي خون له دوده (لوگي) داسي ډکه وه چې
بېخي سترگو ديدنه کاؤ، ورر کي زوی يې ژړل دې هغه را
پورته کړی په غېږ کې يې نيولی وو، اوبسکې يې په ماشوم
کې توييدې لور يې د خوني د وره پرده پورته کړه چې دود
(لوگي) کم شو دې خواښي ته وکتل تر خولۀ يې ځگونه راغلي
وو، دې ماشوم بېرته کښېښوی خواښي يې را پورته کړه خولۀ
يې ورپاکه کړه اوبۀ يې په خولۀ کې سوکه سوکه وراچولې
چې څه يې سا سمه شوه هغه (ينه) يې وپوله په خولۀ کې يې
ورکوله چې کله به يې سا سمه شوه د رمضان پوښتنه به يې
کوله دوی به ورته وويل مورې وتلی دی راځي. تر هغه ورځي
چې دا يې هم په رمضان پسي خاموشه کلي (هديرې) ته يوره.

3

بختیالی سهار وختي وور بل کسری وو، د نغري پر
 غاړه یوازي ناسته وه، خپلو ویدو ماشومانو ته یې کتل.
 سترگې یې له اوبښکو ډکې وې دا فکر یې کاو "چې نن به یې
 څوک را پورته کوي، اول خوبه یې پلار له ماجته راتله، یو یوه
 یې په ناز را پورته کاو".

زرینه له دباندي راغله "مورې! دینک کا کارا غلی".
 دینک په زرینه پسې لنډه پټه خونه را دننه شو، د نغري پر هغه بله
 غاړه کښېنستو.

دینک "بختیالی دا صلاح مې درسره کوله که ستا خوښه وي،
 زه به رپورټ وکړم".

بختیالی چې له چائینکې سر پورته کړ، بیرته یې پر
 کښېښودو، د خپل لاس بنگرې یې کښو ته کا کا، زمور رپورټ
 یوه مانا نه لري، نه سړی وهل شوی دی نه ویشتل شوی، په (څا)
 کې لوېدی دی، دا پر دې زور ورو څوک اړوي چې تاسو وژلی
 دی".

دینک له چای پس اچولی نسوار تو کړه، نه زویه زه ودي ته
 هېران یم دومره لرې یې له کوره (څا) ته څنگه بوتلی؟

بختیالی چې د چای پیالی ډکې کړې، کنبلې بنگرې یې سره یو
خای کول "کاکا زرينه وايي چې مور له کوره ووتو د ملکداد د
چرسک نارې او اشارې یې وې چې هلته یو څوک پټه (څا) کې
ولويدو.

زه او بابک چې ورغلو، بابک (څا) ته سرور بنسکاره کړی ده له
شا پسي پورې واهه، کاکا زرينه مې پوه کړې ده چې پر خوله
لاس ونیسه او گوره، گوره چې دا خبره وچاته ونه کړې، پښتانه
وايي «تهز پټه تاخيله نه نیول کيږي» کار به له چله اخلو.
دینک چې پټه لاس کې خلی پټه وور کې غورزاوه زه خو وایم
رپورټ به ښه وي».

بختیالی پټه قهر او گونجې تندي وروکتل "کاکا خو درته ومې
ویل، له دې څه به کار پټه چل اخلو، نور وس خو زموږ نه پټه
رسیږي».

دینک ولاړ شو، خپل تور خیرن، خلاص شوی پټکی یې پر سر
پیچلی "سمه ده، لورې چې څنگه ستا خوبه ده، خو دا یوه خبره
یاد لره، پر ما چې دې هر بار پردی، زه هم پټه شپه تیاریم، هم پټه
ورځ».

چې دی ولاړېدو د بختیالی مور او پلار هم راغلو، مور یې دلې
پټه چغو شوه، پلار یې ماجت لار، پټه ماجت کې پر فاتحه چې
دعا وشوه، له دعا وروسته یې ملکداد ته مخ وړ وړاوو،
پوښتنه یې ځینې وکړه "دا واقعہ څه وخت پېښه شوه، او ده له
(څا) د اختر پټه ورځ څه غوښت؟».

ملڪداد له بلې دعا وروسته چې خلگ رخصت شو زمادا شک
دی، دومره وختي چې (څا) ته ورغلی دی، د کوترو د نیولو
هڅه یې کوله، د ده غریب خو مور ناروغه وه، یو چا به ورته
ویلي وي چې د کوترو بنوروا یې نیمه ده.

ورځ یې پر فاتحه تېره شوه، ډوډی یې د ادم خان په کور کې
وخوړه، د ماخوستن له لمانځه چې راغلی، له بختیالی یې
پوښتنه وکړه "لورې! دا اوس څنگه پېښه شوې ده؟، ده د اختر
په ورځ له (څا) څه غوښت؟".

بختیالی چې یې بالنبت و څنگ ته کېښېښودې، کېښېسته ټوله
کیسه یې ورته وکړه.

دی هغه ډول ناست وو "لورې! زه څه چل وکړم؟، له ما خو یې
ورخونه یوړل:

بختیالی چې سترگې یې د مور پر خوا واړولې "بابا ته او
مورکې صبا خپل کورته لاړ شی. په کیسه کار مه لره. زه په
خپل کار پوهېږم، وماته ښه درک راکوي، تاسو کار مه په لری".

"لورې! په دې زه ښه پوهېږم. چې ته تر ما ښه پوهېږې، ځکه خو
تل له ځانه سره دا وایم، کاش! دا مې لور نه زوی وای".

بختیالی: "یو خو ستا لاس نه په ښلې، بل زه پر دې ویرېږم
ماشومان را وژني".

دریم ماښام یې د مېړه میراث خوړ، ملڪداد کورته ورغلی
"بختیالی دا ماشومان در روان کړه، درڅه کورته. څه کوي چې
له دې ورو ماشومانو سره، په دې تورو دېوالونو کې ناسته یې

هلته به دې لږ له بنځو سره خوله پرې وي، لږ به دې پام په بله شي.

دې لرگي ته لاس کړو "وزه، ته چې د ماشومانو له غمه مړ کېدای، پلار به دې نه وروژلی."

ملکداد چې په غاښو کې نیولې د برېت وېښتان پرېښول "نه بختیالی، ته هسي بدگمانه شوې یې، گمان مه کوه، گمان د ایمان زیان دی."

دا ورولاړه شوه چې د لرگي واریې پر کاوه، دی ووتو. بختیالی چې خو ورځي پس ورغله سنگین ته "په ما خو ته خبر یې، مېړه مې مړ شو، بل سړی زه نه لرم، چې ستا فصل در پالي، دا فصل له یو مسلمان وراوله چې بیه یې کړې چې خومره مې حق جوړېدو هغه را کړه."

سنگین که څه هم غځېدلې پښې را ټولې کړې. بیرته یې هم یوه پر هغه بله واړوله، را پورته نه شو.

بختیالی هم دا محسوسه کړه چې دی وایي زه هم یو سړی یم "سمه ده خورې، هغه ورځ ملکداد هم راغلی، دا ستا وراسه یې کوله."

بختیالی که څه هم د سنگین له خوا د پړوني ځاک نیولی وو، بیا یې هم سنگین یوه سترگه لیده "نه نه وروړه، گوره چې ملکداد ته یې ورنه کړې."

سنگین چې د دې یوه ښکاره سترگه ته کتل "سمه ده خورې، زه به یو څوک پیدا کړم چې بیه مې کړی، ستا روپۍ به وروړ کور ته دروړې."

سنگین څو ورځي پس کورته ورغلی، لس زره روپۍ يې ور کړې "خوږې ستاسو فصل خو دريم پۀ څليرويشت زره بيه کړي، پۀ څليرويشت زره کي ستا دريمه، اته زره کېده، ما لس زره در کړې".

بختیالی هغه روپۍ ورنیولې "وروره کور دې ودان".

څلور میاشتي يې پۀ دې تورو دېوالونو کې پۀ دې تیرې کړې چې دا راز ځان ته معلوم کړم، د پنځمې میاشتي پۀ اوله شپۀ څلور، پنځۀ سپين ږيري، يو د کلې مولوي صاحب راغلوؤ، له روغپه پس مولوي صاحب له جيبۀ تسبي را وکښې، تسبي يې بيرته و جيب ته کړې چې پۀ خبرو يې داسې شروع وکړه

"بختیالی شکر دی موږ خدای مسلمانان پیدا کړي یو، مسلمانان چې دي تر دې ټولو انسانانو افضله دي، هغه پۀ دې چې پۀ دين د اسلام دي اوس به د مطلب خبرې وکړو، بختیالی زموږ پۀ مذهب کې داسې دي چې کومه ښځه د مړوښۍ وي، هغه ښځه به ضرور مېرۀ کوي، موږ د دې د پاره راغلي یو چې خپلې غاړې خلاصې کړو".

بختیالی چې پر خپل ویده زوی کالی سماوو "مولوي صهب! تاسو ته دي خدای خبر در کړي، دا ښۀ شو چې تاسو راغلاست، زۀ مو پوه کړم، اوس به مېرۀ ضرور کوم، یو خو به ځان له عذابۀ خلاص کړم بل به مې ماشومان را ساتي، خو یو څو ورځي به وماته مهلت را کوی چې زۀ سوچ وکړم، څوک زما د پاره ښۀ دی، هر څوک چې زما خوښ شو، زۀ به درته ووايم، له هغه سره به نکاح را وتری".

مولوي صاحب چي دوباره راکنلې تسپې جېب ته اچولې "بختیالی"! ته پرېدي خلگ حه کوي. دا خپل ميراث خوار دي يې واده خوان زوی ناست دی، هغه وکړه، روپي ورسره ډېرې دي، د هيخ کمی به ورسره نه وي".

بختیالی چې سرکښته خړولی وو، د نغري پرغاړه يې پټه واړه خلي ليکې کښلې "نه مولوي صاحب دا سپری خو بېخي نه کوم، دا زما د مېړه قاتل دی".

مولوي چې لاس سره مروړل "بختیالی" نخړې مټ کوه، دا سپری دي خدای قریب کړی دی".

بختیالی چې پټه لاس کې وړه لښته، پټه جار کې وغورځوله "مولوي صاحب! نه يې کوم چې پر سر يې راوتړی لاهم".

مولوي صاحب چې مخ مجو(مجید) ته ور وراوو "بختیالی" ستا خوښه ده، ملکداد خو هم ښه در معلوم دی، که يې پټه رضا زوی نه کوي، سبا دي پټه زور پټه کوي".

بختیالی چې مخ يې ماشومانو ته وراوو "مولوي صاحب! پښتانه متل کوي، وايي «پر لمانځه مي ودروي ته، وايي به يې څوک».

مولوي چې پر ږيره لاس تېراوو، سترگې يې پټه بختیالی کې وې "بختیالی" مور سوال درته کوو، مټه خان يې شرمی ته جوړه وه، مټه دی، سبا ک. بدنامه شوې، بدنامي خودي دده ده".

له دې خبرې سره سم ولاړ هم شو، د سرای تر دروازه ووتو. بختیالی هم پټه او سوکه، سوکه پټه لڅو پښو ورغله، د سرای

په دروازه کې، و یونیم گز دېوال ته پټه ودرېده، دوی سره
رېغېدو، خبره مجو (مجید) اکا کوله:۔

مولوي صاحب دا خبره لکه چې رینستیا ده چې دا سړی د
ملکداد زوی وژلی دی:۔

مولوي صاحب "هو مجو په دې کې شک نشته، وماته په خپله
ملکداد وویل:۔

مجید اکا "مولوي صاحب! بیا خو پکار ده چې مور په دې خپلو
پیرو کې توکرو چې پر نیمه شپه، د وړو یتیمانو په کور کې
ناست یو، ومور ته یې سوالونه او زاری کوو چې ته و یتیمانو
ته د پلار قاتل ور پلار کړه:۔

مولوي صاحب "مجو مور خو یې د را روان وخت غم کوو، مور
وايو چې سره میراث خواره دي، گوندي دا خبره ورکه شي، په
را روان وخت کې به بیا گزگ نه کوي:۔

مجو ما هم اول داسې محسو سوله چې بختیالی نه ده خبره،
لکه څنگه چې په سره سینه رېغېدم، مجو که څه هم زه غلط وم
چې بختیالی نه ده خبره:۔

مولوي خیر دی خبره دي وي، پرېږدی چې څو شپې نخږې
وکړي بیا به خوشاله وي، د ملکداد زوی به کوي:۔

مجو ته خو خبر یې، د ملکداد تر مخ دېر لوی، لوی سړی نه
شي رېغېدای، بختیالی خو هم څه بالېسته نه ده:۔

مجید اکا: "مولوي صاحب! کومه بالېسته؟"

مولوي صاحب "ولي نه دي دي اورېدلي ..."

قام دېر دی دلسته نسته پرتا جنگ کوي بالېسته

ماڻيگروهي لمر ٽانگه پر تابالنبسته جنگبده
لچ بي مات وي دا ورغنبسته ترمرو بهه وه بالنبسته.
دي غارو و بختيالي ته دومره حوصله ور ڪرڻ چي راغله پر
بستره داسي و غخبده، لڪه له دي سره چي هيڻ هم نه وي شوي،
تر سهاره پڻ خواره خوب ويده وه، سهار چي را پورته شوه،
سترگي بي رني وي، داسي بي محسوسوله لڪه دا چي بالنبسته
وي-

خوشبې پس چې بختیالی یو سهار را پورته شوه، د پلار د کور سودا ورولاړه شوه، مرغسن وو (نری وریخ) چې د کورد خونې دروازه یې کولف کړه، راووته د خپلو ماشومانو تر غوږو یې ځادرونه ووتل، روانه شوه. پۀ لارې چې څه لاره اسمان ته یې وکتل، وریخې بنۀ ځان سره ورکړی وو.

یو ځل یې لا دا اراده وکړه چې بهرته وگرځه، نن ورځ سرپچنه ده (سړوکې) بیا یې توکل کړی ماشومان یې پۀ مخه کړو، روانه شوه.

غټوکی لور او زوی یې بنۀ وو، هغه ډېر ورکې وروردوی پۀ غېږ کې یواریوه بیا بل اخیستو، هغه لږ غټوکی دې پۀ غېږ کې اخیستی وو.

یو وخت چې یې پر پښو روان کړی، لورکې یې ترلاس نیولې وو، د بختیالی ورپام شو، کمیس یې پۀ غاړه وو، پرتوگ یې نه وو.

دلارې پۀ منځ کې کښېنستو، غوټه یې خلاصه کړه، دلته یې پرتوگ پۀ ورپۀ پښو کړی، سوکه، سوکه د ماشومانو پۀ تگ ورسره روانه وه، ماپښین به وو چې پراخ راغه یې پۀ سوکه، سوکه تگ پرېکړی، د غره لمنې ته ورسېدو، د انا گیانو پر چینه کښېنستو، غوټه یې خلاصه کړه، ډوډی یې

راواخیسته، پیاز بی سپین کری، دودی بی پوری
 و خوره، ماشومان او خان بی په لپو اوبه کرو، هم بی د
 ماپننن لمونخ وکری بی بی مخه وکړه.

اوس نو د بابا کور ډیر لرې نه وو، په تلو، تلو کې د ما
 شومانو و دې ته پام شو، ناره به بی کړه، له هغې خوا به په
 دره کې ددوی ریغ بهرته راغبرگ شو.

دا رنگه روان وو، د بابا وکورت یو مغزی (لورپه او کړه لاره)
 پاته وه، مېده، مېده، مېده شاخوکی هم شروع شو.

په مغزی ورو او بستو، د بابا کیږدی بی وپېژندله، چي ولاړه
 وه، ډیر بی زړه بڼه شو چې مېلن (د کوچیانو کلی) ته لا په کډه
 نه وه تللی.

د بختیالی د ورې خورکی زرکې چې دوی په سترگو شو،
 نارې بی کړې "مورې! خورکی راغله".

مور بی مخ له وراغله، لاس بی په اوږو وو، پر بختیالی بی
 غېږ وگرځوله، کور ته چې ورغلو مور بی تبخی واپوو،
 دستي بی چای پنځې کړې، مور چې بی چائینکه را کوزوله
 "بختیالی! دا ماشومان به دې په یخ وژلي وي، وار به دي
 کاوؤ، چې ورځ توده شوې وایي بیا به راغلې وې".

بختیالی چې په خپلو تودو لاسو کې د ماشوم لاس نیولي وو
 "مورې! بس تر وس مې تېره شوه، نور مې نه شو خغملای".
 دوی ته بی چای وراوړلې، دوی چای خښلې، مور بی بڼې
 نورې او سپینې غوښې په کټو کې واچولې.

ماننام ته يې بابا هم راغلی مېرې يې وڅکولې، په سيب يې دننه کړې.

له روغېره وروسته يې مور بڼه غټه کاسه، وړه ډوډۍ ور واړوله، په بله کاسه کې يې، بڼې تورې او سپينې غوښې. د دې سترې ماشومان چې په تورو سپينو مارۍ شو، خوب ورغلی.

مور يې وتولو ته ځای ور هوار کړی، يو يو يې تر لاس نيوو، ځای ته يې بېول.

له هغه وروسته په څراغ کې تېل ختم شو، بابا يې بالښت ته پروت وو، د اور په رڼا کې دې ليدو چې د پتکي څاک يې په خوله او برېتو پورې منښلی.

له دې خبرې سره سم را پورته هم شو "لورې! دا ډېر وخت ښار ته نۀ يم تللی، ځکه تېل نشته".

په خبرو، خبرو کې بيا دې ته راغلی "بختیالی! دا خبره څومره حقيقت لري، ستا مېرۍ دې خلگو وژلی دی، لورې که ريښتيا ووايم، زما اوس هم يقين نۀ راځي".

بختیالی چې سترگې له مور ه دۀ ته، ور واړولې "هو بابا زرينه ورسره وه، هغې په خپلو سترگو ليدلی دی".

بابا "دا تۀ څۀ وايې؟ لورې هغه ورځ خو هم تادغه وويل، خو زما يقين نۀ پر راتلو".

بختیالی "دوې کيسې دي بابا، يوه خودا چې ما يې زوی د اوبورگو په لار کې وتاړه بل يې زما له مېرۍ مخکۀ غوښته".

بابا: "ستا د مہرہ مخکھ خہ غواری؟، هغه خو بیہ وماتہ راکرې ده".

بختیالی: "بابا پۀ کلې کې زموږ د یوه سرای مخکھ نۀ ده، دا مخکھ ډېر اوږدۀ او وسارۀ لري، د دۀ د مخکې پۀ میان کې ده، د دۀ مخکھ بیہ سره پرېکړې ده، دۀ دا غوښتو چې دا زموږ مخکھ دخان کړي، وموږ ته د دې پۀ بدل کې بله مخکھ راکړي

پۀ خو، خو واره بیہ خلگ ورته راولېږل، خو دۀ سودا نۀ ورسره کوله.

زوی بیہ بیا چرسک، غل او بدره دی، دا خو کاله پۀ جبل کې وو، چې راخلاص شو بیا بیہ دا حرکتونه کول".
توله کیسه بی بابا ته پۀ زېر و زور وکړه.

بابا بیہ پتکی پر سر کړی، د ولاړېدو هڅه بیہ کوله "و خورې دا دی مخ لکه د سبب کښته. (توکه بیہ پرې وکړه) خو مخ بۀ دې وربنکاره کاوؤ، چرسک شی وو، هغه د وربندارې پۀ عزت خۀ خبر دی. چې ستا مخ بیہ لیدلی وای، بله ورځ بیہ پۀ خدای که ستا پۀ خوا کتلي هم وای.

د دۀ خو دې قد و قامت، بناهسته تگ خوښ شوی دی".
بختیالی د بابا و مخ ته کتل "ملامته یم، مور خوارې پۀ خو، خو واره راته وویل، دا مخ مۀ پتوه، دا مخ پتول بۀ دې یو ورځ پۀ یوه لویه بلا واره وي".

بابا چې څادر اغوستو: "سم يې درته ويلى دي" پښتنو کله کلا گاني درلودې؟، کله يې ښځې په پردو کې نغښتې؟، لکه دا اوس چې مور کوجيان يو.

ټول پښتانه دا ډول ازاد خلگ وو، داسې ازاد ژوند يې وو لکه دا مور، د اکثرو کيږدۍ وې يا يوه، يوه خونه، چې چا، چار دېوالي پېژندله نه، دا زموږ په ډول يې ښځو کارونه کول، دا بېخي لږ وخت کېږي چې په ښځو يې مخ پټول او پرده کوي، پر کورو يې چار دېوالۍ شروع کړې.

خو اوس يې لا د ډېرو کورو چار دېوالۍ نشته، خونې يې ته په خپلو سترگو وينې.

لورې! زه اوس څه وکړم؟"

بختيالی چې يې خپلې سمولې "بابا ته هيڅ هم مه کوه، مه په دې کيسه سر خلاصه وه، مه کار په لره، نه ستا لاس په نښلي، زه پوه شوم او زما کار.

ته ځان داسې واچوه چې زه بېخي په هيڅ هم نه يم خبر". شپه ډېره تېره وه، سهار نژدې وو چې دوی ويده شو.

سهار چې بابا له مېږو سره ولاړ، مور يې اوبو ته.

دې صندوق خلاص کړی، دهغه سړي او بابا عکسونه يې را واخيستو، پکښې ويې کتل، هغه عکس يې پيدا کړی، چې له شاپه شنه قلم يو څه پر ليکلې وو.

ورځ تېره شوه، شپه راغله، بابا ته يې وويل "زه سبا کور ته ځم، ته يې غمه شه، که چېرې پر ما يو تکليف راتلو، زه به ضرور تاته حال درکوم".

بابا پنځه زره روپۍ ورکړې "دا به یو شی پټه واخلي ، یو مړی
در کوم ، ته خو بې اوس له ځانه سره نه شې بیولای بیا به بې
زه یاشمک (شمس) ورور درولي ، ماشومانو ته به بې حلال
کړې".

سهار لمر تر اوورو را وتلی وو ، چې له بابا او مورکۍ بې
رخصت راواخیست ، د کور پټه لور را روانه شوه .

ماڅیگر غټ وو ، لمر و غرسه ورتلو چې را ورسېده چې دې
وور بلاوو ، بستري بې هوارولې ، تیاره ماښام شو .
ماشومانو ته بې د مور ور کړې ، پخې غوښې او ډوډۍ
ورکړه ، ستري ماشومان بې یو ، یو ویدېدو ، اخیر دا هم ویده
شوه .

دویم وار بیا هغه څو سپین بږيري او مولوي صاحب
چې يو مجواکاپکې نه وو، داسې وخت ورغلو چې د
بختیالی غټو کي ماشومان ویده وو.

يوه دا، وروکي زوی په دې ډول ناست چې د وړو کي زوی سر
يې پر ځنگانه يښی وو، ځنگون يې بنوراوو، الله الله يې
ورته کول "الله کوټ لלו دلته مۀ راځه گيدو، لالی ویده دی
په خوبو".

د مولوي صاحب د خونې په بنده دروازه کې رغ شو
"بختیالی تا او ماشومان خو ویده نه یاست؟".

دې يو گهي غوړ ګرار کړی، دویم وار يې رغ وپېژندلی له
"نه" سره سمه ورغله، دروازه يې خلاصه کړه.

د مولوي صاحب له مخه يې ویده ماشوم واخيست، دوی پر
هغه ځای کښېنستلو.

له حال احواله پس، مولوي صاحب پر بږيره لاس تېراوو، په
خونه کې يې شا و خوا سره کتل، په دې چې دا نسخه دومره
دلاوره بږه بږي، داسي خوبه نه وي چې يو څوک په دې خونه
کې ورسره وید بږي.

بیا یی پئه نصیحت کولو شروع و کره ، پئه نصیحت کولو ،
کولو کپی بیا د نکاح خبره وریاده کره .

بختیالی مخ ورو وراوو ، لاس یی له خولی و اخیستو "دی خو
به شرم نه لری له خدایه به نه و بربری ، تاسو خو له خدایه
و بربری ، د خدای جواب به خنگه و کپی ؟ چې دیوه ظالم
ملکداد جواب نه لری ، خدای به دا پوښتنه نه کپی درخه
وه چې دې کونډې او ورو یتیمانو ، پئه دې تورو دېوالو کپی
پنځه ، شپږ میاشتی تبری کپی ، تاسو یی یوه هم پوښتنه
و کره ؟"

مولوی صاحب جیب ته لاس کپی تسپی یی راکنسی "هو
بختیالی ملامت یو"

نن د بختیالی سترگې له خپلو ماشومانو نه راوښتی
"مولوی صاحب ! که تاسو راشی که نه شی ، پر ما داشپه و
ورخ هغه رنگه تبری ، ژروي مې دا خای چې خنگه پئه دې
دومره کلې کپی یو سنت وهلی نشته چې راشی د دې ورو
ماشومانو حال و کپی چې خه حال مودی ، یو خه پئه کور کپی
لری که نه یا خوناروغه نه یاست ، دیو ظالم له و بربری ټولو
سترگې پتی کپی دی ، خو میاشتی وشوې چې زه او دا واره
پئه دې سرای کپی شپې او ورخې تیره وو ، بیا چې وارده
شی ، نه له دې خپلو سپینو ږیرو شرمبری ، نه له ما ، نه د دې
ورو یتیمانو له حقه و بربری .

تاسو که نه له خدایه و بربری ، نه د ماشومانو له ازاره ، زه هم
د مېړه هم د یتیمانو له حقه و بربریم ، دا منم چې زه یوه ښځه یم

، هیخ مې هم پئه وس نه دي پوره ، دا به وکړم ، مرگی به قبول کړم ، یتیمانو ته به د پلار قاتل نه کړم ور پلار .
نورو سپین زیرو سوالونه بس کړو ، خاموشه شول .
خود مولوي خوله نه سره ورتله .

مولوي صاحب : "ته لهونې یې چې د وړې نجلی خبرې مني ؟"

بختیالی اخیر خبره داسې ور خلاصه کړه .

"مولوي صاحب ! دا خوبه وخت ثابته کړي چې زه لهونې یم که تاسو یې لارې ، پئه دې سر خلاص کړی ، چې پر دنیا نر ودرېږي پئه خدای که ماد ملکداد زوی وکړی ."

دوی هم یوه ، یوه غاړې تازه کړې ، خپل ، خپل (خادرونه) یې وخنډل ، ولاړ شول ، شپه تېره شوه .

سهار ملکداد پئه خپله ورغلی "بختیالی زه سوال درته کوم ، داسې وکړه دا زما زوی وکړه ، ته یې ډېره خوښه یې ."

د بختیالی باری (جارو) پئه لاس کې وو ، د خونې ومخته پئه سرای کې ناسته وه ، نه یې یوه کړه او نه بله

"ستا زوی نه کوم چې پر سر یې را وترې لاهم ، دانېکي وکړه ، مال له دې خپلو ماشومانو سره پرېږده ، زه له مېړه بېزاره یم ، نه مېړه کوم ، نه یې شوق لرم ."

ملکداد چې پئه دې پوه شو چې بنځه یوه خوانه کوي ، نو یې له خولې لاس واخیستو

"ستا څه خیال دی ، ما چې دې مېړه دومره پئه هنر وژلای شو ، نو دا ماشومان دې هم یو ، یو داسې پئه هنر وژلای شم ."

یوه خوبه دې داده چې دا ماشومان دي يو، يو داسې په هنر
در مړه کړم لکه مېړه، بله دا چې زما زوی په خوشالي وکړې
زه د زوی پر غم نه يم، پر دې يم چې ته زما زوی وکړې، که
دې سبا زامن لوی شي هم، دا شک به يې نه راځي چې زموږ
پلار ده يا دده زوی وژلی دی.

بختیالی چې دده خبرې واورېدلې، باری په لاس کې حقه
جېرانه شوه او سوچونو واخيسته.

يو خو يې زما مېړه رامړ کړی او په ډاگه يې مني هم، بيا دا
سرزوری، د ماشومانو د وژلو تر وخت له مخه خبرتيا هم
راکوي له دې زوی مړې څخه به په چل کار اخلم.

له څه خاموشي پس يې ډېر په عاجزي وويل
"سمه ده، دوي شپې مهلت راکړه".

ملکداد "دوي نه، درې ورځې مهلت درکوم".
له خان سره يې واړه، واړه خندل، ولاړ شو.

دا په دغه شپه د دينک کور ته ورغله، ټوله کيسه يې ورته
وکړه او هغه عکس يې ورکړی پر کوم چې ايا پريس ليکلی
وو.

دينک په هغه سهار وختي ملکداد ته ورغلی "زما بسڅه
ناروغه ده، که دې يو زردوه روپۍ راکړې، ډاکتر ته يې
وړم".

ملکداد خندل چې روپۍ يې ورکولې "هلکه داد يار
بسڅه خو دې پوه کړه، که در څخه مني چې دا زما زوی
وکړي".

دەبێ لە لاسە روپی نیوی "سمە دە، تە فکرمە کوه چێ زە
لە ههغی خواراشم."

دی پە دروازە کێ و لاروو، د بختیالی د کورپە خوا بێ کتل
"مانبام تە بە راخې؟"

دە هەم د بختیالی د کورپە لور سترگې و و وارولې، پە زە
کي بې پە خپل کردار خندل "نە دوې شېپې پر هغه خوا کوم، د
لورمې اوس کال وشو، نە زە وەرغلی یم نە بې مور، دوې
شېپې لە لور سرە کوم."

دە بېرته مخ د دینک پە خوا واراوو، کت، کت و بې خندل
"هه لکه دینکە دوې وەرغې پس خوبە یا نوره وي یا نسکوره."
دینک روان شو، خپله بنسخه بې ډاکتر تە بوتله، د شېپې
بختیالی خپله غوږ تیاره کړه، خو واره ووتە، شا وخوا بې
وکتل، شوک نە وو، نە د چارغ وو.

خپل ماشومان بې پوه کړو "که چیري توخه در تله، پر خوله
لاس نیسی."

خان بې بنه مطمئینه کړی، ماشومان بې تر لاس و نیول، د
دېوال له سایې سره، د خور لسم د سپوږمې پە رنا کې بې ډېر
پە چتکي گامونه بنودل چې سپوږمې بە پە و ورو کې پته
شوه، د دې بە سا سمه شوه، لکه چې وایي "اوبو اخیستی
خگ تە هەم لاس اچوي."

یو وخت بې شرنگی تر غوږ شو چې تر شا بې وکتل، سپی و
سپي وو، مېږوی بې کنبلی وو، د غاږې خنخیر او مېږوی
بې شرنگی کاوؤ.

د دې کله وېرې نغ تر خوله نه و تو بیا یې هم دا هڅه کوله
چې لوتې ور غورزوي، سپی وگرځي.

د محمد دین د انارو تر باغه، په باغ کې څه تگ مشکل وو،
د وښو او بوټو په وجه، ځکه څه وځنډېده.

چې دا ورو رسېده، دینک د موټر ډرائیور ډېر ستړی کړی
وو، په څه شوه، څه شوه هغه ستا ښځه.

دی نه وې، ته ما په یو بلا وخورې.

چې بختیالی و ماشومان ورو رسېدو، پر ډرائیور د اختر
ورځ شوه.

دومره په تازیله یې موټر روان کړی لکه یو څوک چې دی
ویني، ورپسې وي.

یو زوی یې په روان موټر کې، په سپی پسې تر شاکتل چې
سپي پاته شو.

ده په ژرغوني نغ وویل "مورې! زموږ سپی؟"

دې زوی پر مخ مچ کړو "زویه! دینک کا کاکا بیرته راځي،
کورت ته یې بیا یې".

په لارې هغه ښارگوټی راغلی، په کوم کې چې د دینک د لور
کور وو او هم موټر روان د دې ښارگوټي وو.

د لور کور یې له لارې وه بختیالی ته وروښودې.

په تلو، تلو کې، و سهار ته نزدې یو بل ښارگوټي ته ورسېدو
دوی شپه په ناسته تېره کړه، ډرائیور ویده شو.

سهار چې یې لمنځونه وکړو، چای یې وڅښلې بیا یې مخه
وکره، ماښپین قضا وو چې هغه ښار ته ورسېدو.

د دې ماشومان ډېر حېران ول چې دا بيا څه رنگه ځای دی ،
 څومره ډېر موټران دي پکي چې کله يې د خړه ټانگه وليده
 ، نارې کړې "ادې ادې هله وی په خړه يې گادۍ پسې کړې ده
 ، سرې پکي ناست دي"

بل چې رکشه وليده ورته حېران و چې دا بيا څه رنگه شی دی
 په درو پيو روان دی ، په ښار کې ماشومان روان وو ، دوی
 ورته په سوچ کې وو چې دا خو يې زموږ رنگه کالي نه دي ،
 لمن يې نسته ، تر شاد چا توره تېلۍ ده چا شنه تېلۍ چا
 رنگ په رنگه لوتي تړلې وې ، دوی پوښتنه هم نه شوه کولی
 چې دا څنگه شيان دي ، خوبس حېران دريان يې يو بل خوا
 ته کتل .

ډرائيور په ښار کې يې يو چا ته هغه ايډريس ورنښکاره
 کړی ، هغه داسې وويل "سيده ورځی ، تر هغه وخته چا ته مه
 ډرېږئ ، تر څو چې يو لوی چوک دراځي ، پر چوک له يو چا
 پوښتنه وکړی ، هغه به يې دروښايي ، ډېر مشهوره سرې دی
 ، هر څوک يې پېژني " پر چوک يې له يو چا پوښتنه وکړه ،
 هغه يې دوکان ته لاس ونيوو

"هغه مخامخ دوکان يې دی "دينک ورکښته شو ، دوکان ته
 ورغلی ، يو سپين ډيرې سرې ته يې هغه ايډريس ورنښکاره
 کړی .

هغه چې ليکلي وليدل ، يو گړۍ په سوچ کې لار ، هم په هغه
 سوچ کې يې کاغذ واړاوو چې عکس ته يې په غور وکتل ،

عڪس يي وپهڙندلي، پءُ سڀينو چشمو ڪي يي سترگي
 دينڪ ته وروارولي، پءُ وره خدا ڪي
 ”وبخنه، بهخي ڊپر وخت تهر شوي دي، د تورڪاني د اينخر
 زوي بي؟“

ده چي د شاه جي و تڪو سڀينو وپنستانو ته ڪتل ”نه نه نوم
 مي دينڪ دي، صرف مي د اينخر لوراو لمسيان تر تا پوري
 راوستل، ماته اجازه راکره، زه خم، د کرايي موتر مي
 راوستي دي.“

ده چشمي له سترگو لري کولي ”د خدای بنده، خو پءُ بس ڪي
 به را تلاست، دومره کرايه؟“

له ڊپره سته پس، شاه جي رخصت ورو ڪرو.

دينڪ روان شو، پر شايي ورو ڪتل ”د خدای پءُ امان، نوره
 ڪيسه به بيا بختيالی درته وڪري.“

بختيالی او ماشومان يي د دوکان مخته ڪنسته ڪرو، دي
 روان شو، شاه جي له بختيالی سره روغبرو ڪر، د خپل
 همسايه رکشه يي را وغو بنسته، بختيالی او ماشومان يي
 ڪورته ولهرل.

ڪورته چي ورغلو، د رکشي والاد شاه جي بنسخه پوهه ڪره
 چي ”داد شاه جي مهلمانءُ دي، بهخي له لري راغلي دي،
 بايد بنه خدمت يي وڪري.“

د شاه جي بنسخه جيينه پءُ پڻستو پويده، خو ويلاي يي بنه نه
 شوه، پءُ هر زحمت يي بختيالی پءُ خبرو پوهوله يا پوهيده.
 جيينه د بختيالی او ماشومانو ته ڊپره حبرانه وه.

حيرانه پٽ ڏي وه ڇي ڏي پڻسٽني ڏهر ڀي ليدل ڀي وڀي ، ڊ ڀنار نه
، ڊ غرنو .

ڊ ڊي اوڀر ڊو ڄامو او لڀلو ماشومانو ته به خود حيرانه وه ،
ڇي نه ڀي ڊاسي ڄامه ليدل ڀي وه ، نه ڀي ڊاسي لڀلي ماشومان
، ماڻنام شاه جي هم راغلي ، له بختيالي ڀي ڀنه ڊ ڪور ، بابا
او ٽولو پوڻسٽنه بيا وڪڙه .

له ڊوڙي خورلو پس ، شاه جي لاس پٽ ڊسماڻ پاڪول ويڀي
خندل "بختيالي لوري ! ڪه ستا پٽ ياد وي ڇي ستا بابا به
ويل ڇي يو متل ڊي (مور ڀهلمه له هوره پس پوڻسٽو) اوس
نو حال راڪڙه ، ته او ڀنار ته له ڊي وڀو ماشومانو سره راتله ؟
بختيالي شاه جي ته مخامخ ناسته وه ، خپل لسٽوني ڀي ڊ
پڪي پٽ ڊول ڊگرمي پٽ وجه ڀنوراوو .

له هغه وخته ڀي ڪيسه شروع ڪڙه ڇي ڊي ورغلي ، ڊ ڊوي پٽ
ڪور ڪي اوسهڊه .

پٽ غره ڪي ڀي سروي ڪوله ، نقشي ڀي جوڙول ڀي ٽر دغه
ماڻنامه ڇي ڊا له شاه جي سره ، ڊ ڊه پٽ ڪور ڪي ناسته وه .
جيڻي ڊ ڊي ڊ ماشومانو خايونه هوار ڪڙو ، يو ، يو ويڊ بدل ،
ٽول ويڊه شول .

شاه جي ڪه خه هم ڊ بختيالي ومخ ته ڪتل ، خو سوچ ڀي پٽ
هغه تهر وخت او ڊ ڊي ڊ بابا پٽ ڪور ڪي وڙ .

ڀي پاهه ڀي اوف ڪڙو ، ولاڙ شو ، پر لمانخه وڊر سڊو .
بختيالي ته ور پٽ ياد شو

”رينستيا، رينستيا، شاه جي چڙ به لمونڇ ڪاوڙ، يو خويي لاس پر نامه نٿو نيول او بل بي د خاورو تيڪي. مخته شوده.“

شاه جي چڙ لمونڇ وڪري بيا راغلي، جيني شني چاي راوڙي، پيالي بي وڙ ڪولي دٿ ڇنڀلي، بختيالي ته ڀڄندو ”زه او جينه پٺ دڙ ڪور ڪي دوه پٺ دوه يو، يو زوي لرو، هغه هم د واده او بچيانو خاوند دي، د ڇنگ پٺ سراي ڪي اوسي، يوه دي پٺ دڙ ده چڙ له مور سره پٺ دڙ سراي ڪي گلهه اوسي او بله خوبه دي دا ده چڙ دڙ ڪوڇي پٺ اخيره ڪي، زما خالي سراي دي، هغه در ڪرم، ته او خپل بچيان پڪنبي اوسي.“

بختيالي: ”ما ته هغه سراي راکه، بس زه او بچيان به پڪنبي اوسو.“

شاه جي دڙو ال ته نزدڙ شو، شا بي وهله ”سمه ده چڙ ڇنگه ته خوشاله بي، يو ڪار ته وڪڙه، ضروري هم دي، ڪه زخمونه جو روڙي، نو دا انتقام اڃستل له ذهنه ڇڙه وباسه، نور هر ڇه اسانه دي.“

شپه سهار ته نزدڙ وه چڙ دوي ٽول ويده سول.

بختيالي ته دا ڇه عجبه ٺڪار پده چڙ هلته بيخ وو. مور پٺه خونو ڪي ويددو او دلته بيا گرمي ده، د ڇلگو گرمي ڪيري.

”رينستيا، رينستيا، شاه جي چڙ به لمونڇ ڪاوڙ، يو خويي لاس پر نامه نٿو نيول او بل بي د خاورو تيڪي. مخته شوده.“

شاه جي چڙ لمونڇ وڪري بيا راغلي، جيني شني چاي راوڙي، پيال بي وڙ ڪولي دٿ ڇنڀي، بختيالي ته ڀڳدو ”زه او جينه پٿ دڙ ڪور ڪي دوه پٿ دوه يو، يو زوي لرو، هغه هم د واده او بچيانو خاوند دي، د ڇنگ پٿ سراي ڪي اوسي، يوه دي پٿ دڙ ده چي له مور سره پٿ دڙ سراي ڪي گلهه اوسي او بله خوبه دي دا ده چي دڙ ڪوڇي پٿ اخيره ڪي، زما خالي سراي دي، هغه در ڪرم، ته او خيل بچيان پڪنبي اوسي.“

بختيالي: ”ما ته هغه سراي راکه، بس زه او بچيان به پڪنبي اوسي.“

شاه جي دٿو ته نزدڙي شو، شا بي وهله ”سمه ده چي ڇنگه ته خوشاله بي، يو ڪار ته وڪڙه، ضروري هم دي، ڪه زخمونه جو روڙي، نو دا انتقام اڃستل له ذهنه ڇڙه وباسه، نور هر ڇه اسانه دي.“

شپه سهار ته نزدڙي وه چي دوي ٿول ويده سول.

بختيالي ته دا ڇه عجبه ٺڪار پده چي هلته بيخ وو. مور پٿ خونو ڪي ويددو او دلته بيا گرمي ده، د څلگو گرمي ڪيري.

که بيا موڊ ستاپه ځای کې يوه شپه هم وکړو، له موڊ سره روپي ډهرې دي، ته صرف و ما او زامنو ته لار نښودنه کوه، نور موږ له تاهيڅ هم نه غواړو“.

شاه جي ځاځان له ځان سره بوتلو، له بختيالی په پته يې د کور پر سامان، څه د ځان روپي ور کړې، سامان يې راوړو. بختيالی خپل کور سم کړو.

شپه يې د شاه جي په کور کې وکړه، په سبا له خپل کور ته دا او زامن بيا ده نوي کور ځاوندان شول.

يو څو ورځې دې و ماشومانو داسې محسوسوله، لکه خوب چې وينې، د نښار پوخ کور، د برق رڼا چې د شپې او ورځې بېخي فرق نه وو. مياشت تېره شوه.

يو سهار شاه جي دوکان ته تلو، د دوی پر کور ورغلو، له حال احوال کولو پس يې له بختيالی پوښتنه وکړه “د څه ضرورت خو نشته؟”

بختيالی چې د جامو له مينځلورا ولاړه شوې وه، خپل غړلی لستونی يې خوراو “نه نه شاه صاحب، د هيڅ ضرورت نشته، که چيري د يو شي ضرورت پېښ شو، ضرور به درته وایم، پر دې که صلاح راکړې چې ځاځان پر يو کار ولگوو؟”

شاه جي چې لاس پر دېوال کښېښوو “ا خو ډېره نښه خبره ده، تاله ځاځانه پوښتنه کړې ده، دی کوم کار کولای شي يا يې کوم کار خوښ دی؟”

بختيالی جي هفتي وارهه وه "هسي بي پر يو کار ولگوه، پنه مزدوري کي کله دا وو جي دا کوم دا نه کوم".
 شاه جي جي خپلي چشمي پنه سپين دسمال (جي يوه شنه ليکه هم پکنبي تيره شوي وه) پاکولي "نه نه داسي نه ده، خبرزه به سوچ پروکرم".

پنه دي بله ورخ شاه جي ورغلي، يو هلک بل ور سره وو، خاхан بي ور سره کرو "له دي هلکه سره لار شه، خو ورخي پنه بنسار کي تيره کره، هلکان به وويني، خوڪ خه کار کوي، خوڪ خه کار، جي کوم کار دي خوڻن شو، وماته به ووايي، هغه کار به که خبر وو، پنه صلاح شروع کرو".

خاخان لارو، خو ورخي بي له هلکانو سره تيري کرې، چا گنجي، چا صدری، چا د پلاستيک لو تي، چا نسوار خرخول، چا کاغذونه ٽولول، چا خه او چا خه خرخول، پنه خو ورخي پس شاه جي له خاخانه پوڻسته وکره "کوم کار دي خوڻن شو؟".

خاخان جي خپله خرچنه گوته پنه غابسو کنبه کنبه "زما د پالش کار خوڻن دي".

شاه جي يوه دوکان ته بوتلو، يو وروکي صندوق، برش او پالش سور او هم بي تور ورته رانيول.

خاخان جي له هغه دوکانه ووتو بيا بي ناره کره "پالش، پالش".
 د پالش کار بي شروع هم پنه دي کرو جي ده ته دا نارې ڊپر خوند ورکاو، پالش، بوت پالش، يوسري خپلي خپلي ورکري "دارا پالش کره".

ده چي خپلي ور واخيستي، تر ډېره په سوچ كې ورته ورك وو. هغه پر يځ كړو "هله ماشومه، زما كار دي، ټوله ورځ خوبه پردي ځاي نيم ناست".

ده د پالش ډبي خلاص كړو، پالش وركول يې شروع كړو. هغه پر يځ كړو "هلکه يوار خو يې په اوبو صفا كړه".
 خاڅان چې د هغه سړي په خوا وركل "ټولي پريولم؟".
 هغه چې د ده وركړې چپل په پښه كړو، وركول شو "نه نه، ستا اوله ورځ ده كه څنگه؟".

خاڅان چې په لاس كې يې د هغه سړي خپلي وه "هو".
 هغه زړه سواند سړي خپلي په خپله ورسره پالش كړې.
 بس كار يې له هم دې ځايه زده شوو، ورځ يې تر ماښامه په ښار كې تېره كړه، ماښام چې كورته ورغلي، شپېته روپۍ مزدووري يې كړې وه.

دا ډول سهار تلو، ماښام راتلو، روپۍ يې راوړلې، كله لږ كله ډېرې، يوه ورځ چې په ښار كې روان وو، نارې يې وهلې "پالش، بوټ پالش".

يو سړي ورناره كړه، دى ورغلى، هغه خپل بوتونه ورووكنسو "دا پالش كړه، ښه پالش وركړه، هسې يې په رنگه رنگه وه".
 چې په دوكان كې يې پمبه او جوړې بستري خرڅولې.
 دوه مزدوران يې دوكان تر مخ، پر پاخه سړك ناست وو، په بستره كې يې پمبه اچولې وه، په لرگو يې پكښې ټكوله.

دوکاندار له ده پوښتنه وکړه "ماشومه! داسې کور به نه وي در
 معلوم چې سپين سرې لري، زموږ کار ډېر دی، بستري به په
 مزدوري ورکوو، په کور کې به يې جوړوي."
 خاخان "هو يوه را معلومه ده، خو زه به حال وکړم."
 پوتونه پالش شو، خپلې پنځه روپۍ يې را واخيستې، روان
 شو، د دوکاندار بياله شايع شو "ماشومه! که يې چيري
 ماشين نه درلودی، مشين به هم موږ ورکړو."
 ماښام چې کورته راغلی، مور ته يې د دوکاندار کيسه وکړه
 ،مور يې ډېره خوشاله شوه
 له ډېرې خوشالۍ يې سر، سرتور کړی "شکر دی خدايه، زما خو
 دا خيال وو چې يې مېړه او بې خپلو د ژوند شپې او ورځي نه
 تېرېږي.

زويه دا خو ډېر ښه کار دی.

زه به کاره په کور کې ناسته يم، دا کار ځينې راوړه، ښه دی،
 يوه ماو د زرینې وخت پر تېروي، بل به مزدوري را کوي."
 خاخان سهار د دوکاندار ته ورغلی، يو مشين څلور، پنځه
 بستري يې ځينې راوړلې، ټول پر روزگار شول.
 ورځ تر هغه بله ټول په ښه رنگ کېدو، هم يې روپۍ پيدا کولې،
 دا ډول خاخان خپل پالش کاوه، مور ته يې بستري راوړلې،
 روپۍ چې به دوی تر ضرورت زياتېدې، هغه يې شاه جي ته ور
 کولې

يو ورځ خاخان د پالش صندوق په کونج کې کښېښوی "مورې!
 زه د پالش کار پرېږدم، په هټل کې کار شروع کوم."

بختیالی چي سترگي يي د پالش پٽ صندوق کي وي "زويه اد
هوتل کار به گران وي، نه به يي شي کولاي".

خاхан بي کمبلي پرفرش و غخبندو،

"موري! خان به پري و گورم، که چيري گران وو، پري به يي
ردم، د پالش کار خوبيا هم شته".

بختیالی چي کمبله هواروله

"زويه! له شاه جي سره به مشوره وکړو".

خاхан چي را پورته شو، د کمبلي پٽ لورروان وو "سمده
موري! سبابه زه شاه جي ته ورشم".

بختیالی چي د هوارې کمبلي و خنگ ته کښېنسته "نه نه زويه،
زه به خپله ورخم".

بختیالی سهار وختي د شاه جي کور ته ورغله چي خاхан

داسي وايي "ما په يو هوتل کي کار موندلی دی، زه په هوتل
کي کار کوم

ستاخنګه خوبه ده؟".

شاه جي چي يوه وړو کي کتابچه يي په لاس کي وه "کار دي کوي

، بي کاره دي نه کښېني، گټه دي نه راوري، خو کار دي نه
پرېږدي".

له دي ورخي خاхан په هوتل کي کار شروع کړو، د هوتل کار که

خه هم گران ووييا يي غرمه او ماښام ښي غوښي هم ورکولې.

په اوله ورځ چي د هوتل مالک لمانځه ته لاړ، دی پر چوله ولاړ

وو چي چاښکي به پخه شوه، تويده، ده به له وار خطايي د خپا

سر، سپنکی خولی له سره را واخیسته. چائینکه به یی پئه
ونیوله، له چولې به یی را ویسته.

ډېره موده یی پئه هوتل کې کار وکړو، د هوتل مالک ډېر ځینې
خوشاله وو.

یوه ورځ خاخان نذراغلی، له هغې ورځې ورک هم شو، د هوتل
مالک به تل دا فکر کاوؤ چې "داڅه شو؟ حساب یی هم پاته
دی، نښې دی وړی".

کله چې د بختیالی دویم زوی محیب الله د اووه کلونو شو، شاه جي په سکول کې داخل کړی. یوڅه وخت یې تر لاس نیولی، سکول ته یې بېولو، اوس نو هغه وخت نه وو چې محیب یې تر لاس نیولی، سکول ته یې بېولو.

یوه ورځ خاخان له وروره سره په دې وختي ووتو، چې په سکول کې یې څو کاله وشو، یوڅه زده کوي هم، که هسې ورځي وخت تېروي.

له استاده به یې پوښتنه وکړې بیا به خپل هوټل ته لاړ شې. له مور سره په کور کې زرینه او تر ټولو وړوکی ورور چې اوس د پنځو کلونو وو، حبیب الله پاته شو. د بسترو دوکاندار خپل موټر راوستو، د دوی له کوره یې جوړې بستري وړلې، د موټر دتلو په وخت کې، حبیب له شاپه موټر ټال شو.

موټر چې د دوی له کوڅې بله کوڅه ته گرځېدو، حبیب له موټره ټوپ کړو، سر یې پر پاڅه سرک ولگېدو چې بېخي یې اندازه ویني یې له مات تندي څخه تلې چې اکثره خلکو ویل "یورگ یې پرې شوی دی".

د کوڅې په سر کې، د دوی همسایه هندو دوکاندار، په بل موټر کې واچاوو، هسپتال ته یې یو وړی.

خپل زوی يې بختيالی ته ولېږلو چې هسپتال ته دې راشي.
هغه د موټر والا دوکاندار چې (د دوی له کوره يې بستري
اخستي وې) څه تللی وو، له شایو سکوتر والا ورغلو پټه
موټر دې له شایو ماشوم ټال وو، ولېدو.

هغه هم خپل موټر بېرته راغبرگ کړو، هسپتال ته ورغلی.
چې دی ورسېدو، رام داس خپله وينه پټه لېبارتري کې بدله
کړې وه، پټ بدل کې يې د ماشوم له وينې سره سمه وينه راوړې
ود

پټه دې وخت کې ترسيم مسيح هم راغلی چې هم د دوی
همسايه وو، هم يې پټه دې هسپتال کې د صفای ډيوټي کوله.
چې هغه وينه پر ختمېدو شوه، ډاکټر نارې کړې "يو گوډی
وينه نوره هم پکار ده".

ترسيم چې د ډاکټر له را وتوسره سم ولاړ شو "رام داسه!
د دې گروپ د وينې يو سړی وماته معلوم دی، زه يې
راولم".

رام داس ناست وو، د ولاړېدو هڅه يې کوله "ترسيمه!
ستای وينه بډېله کړو، دی نه وي هغه سړی رانه شي".

ترسيم روان وو، مخ يې پر شارا وړاوو "دستي يې راولم".

رام داس: "درسره رابنه شي، يابه پر خای نه وي".

ترسيم: "نه نه څنگه به نه راخي".

يوگړی وروسته ترسيم خپل ورور جهدي راوست، له هغه يې
وينه وکښه، چې و ماشوم ته دويم گوډی وينه ور جاري کړل
شود.

شاه جي، بختیالی، اوڀا خان هم راور سهدو چي کله به بي
 وروکي زوی زگهروی شروع کړو، دا به بي اختياره ورو لاره
 شوه "جار، قربان مور د جار شه، مور دې صدقه شه، چي د
 خدای در باندي لور پري، مور خه کولای شي، جار خدای پاک
 دي دا خوږ در خخه واخلي، جار خوږ دې پر کانو او بوتو شه
 ، خپلي لارې دي دوا شه."

له هره اه سره بي دا ويل ، ورته ولاړه به وډ

د ماشوم دوې شپې، دوې ورځې په هسپتال کې وشوې.
 د کوڅې نر او بنڅې راتلو سني، نه شيعه، نه عيسای او نه
 هندو پاته شو.

ټول به په ورځ کې يوار راتلو، په هغه ساعت خاځان لا هم نه
 وو.

د حبيب حالت بنه نه وو ، گړۍ په گړۍ بي رنگ تغير خوړلو.
 بختیالی ټوله شپه په ناستې ورته تېره کړله.

سهار له لمانځه وروسته چي بختیالی د زوی کتو له راغله
 چي گوري بي، حبيب هيڅ حرکت نه کوي. نارې بي کړې "هله
 ډاکټر صاحب! هله دا حبيب ولي نه بسوري؟"

نرسې په منډه ډاکټر راوستو، ډاکټر له کتو وروسته، نرسه
 ته په هغه ژبه يو څه وويل، چي دانه به پوهېده.

ډاکټر روان شو، نرسې بي د پزې او خولې څخه پائپونه کښلو،
 دا بي سر ته ولاړه وه، پر سر بي لاس ور يښی وو ، له سترگو
 بي اوښکې خڅېدلې، شا و خوا بي ونورو ناروغانو ته کتل
 او د زړه له زوره بي ژړل.

حبيب وفات شو، د کوشې ټول خلگ ورغلو چې کله له هسپتاله کورته راغلو، خپل وړو کي زوی يې د کوشې خلگو يو وړی، خاورو ته يې وسپارلی.

له هغه وروسته به بختيالی او خاخان دې ته حبران وو چې داخلگ خو نه زموږ د ژبي دي، نه د مذهب بيا ولي نه خان سپموي نه مال؟

خو، خو واره هغه دوکاندار، له خو کسانوسره (چې د دې زوی يې په موټر وژلی شوی وو) د دوی کور ته ورغلی "ماپه بخښې، له ما خطا وشوه، اوس تاسو پور راباندي ږدی، زه به يې درکوم".

بختيالی تر دې خبره نه شوه تېره چې "وروره ستا له ماسره څه دښمني وه، دا پېښه وه وشوه، ما بخښلی يې، له ما خلاص يې، هم په دې دنيا هم په هغه" دوکاندار خاخان ته په دسمال کې غوټه روپۍ ورکړې.

بختيالی چې ولېدې "داڅه دي؟".

دوکاندار "يو خور وروپۍ".

"بختيالی ولورل (قسم يې وخوړ) که زه ستا يوه روپۍ واخلم: دوکاندار چې راووتو، شاه جي ته يې روپۍ ورکړې "داپه يو ډول په واخلم، داڅه ډول بنځه ده، ماپه خدای که داسې غيرتمنه بنځه تر اوسه ليدلې ده".

روپۍ يې د شاه جي په لاس ورکړې، دوی روان شو. د فاتحې يو خو ورځي وروسته، غرمه وه، مور يې د دوکاندار له پاته بسترو، يوه نيالې په برامده کې هواره کړې وه، گنډله يې.

لہ شاد حبیب ریغ شو "مورې اوہ مورې ا"
دی تر شا وکتل ، چارپہرہ تور دہوالونہ بی تر نظر ویستو ،
حبیب نہ وو۔

لہ خان سرہ بی پئے سوکہ ، افسو سناکہ اواز کا کپری ویلہی	پر دنیا نازک لہ کمہ
سپہونی وریغہدہ	مور بی خنگہ ہبرہ وی
سپہ جنازہ بل زبان وری	شک بے کارم نہ راخی
دہوری نشتہ دروازہ	داد دہ د خیل خیلوی
اوس د ہندوان قریبان دی	ستاد زپہ پردہوالسو
د مرگ تاریخ لیکم گرانو	چاتہ نہ دی ورنیکارہ
تاکہی مہ ستالہ غمو زپہ	زما پئے غم نہ راگدہری
خاندہی خلگ گرانہ گایری	خلہ خوری مہ سپری زپہ
ستا پردہوری کانی پراتہ	ستالمبہی مہ زپہ سوخی
صبر د راکہی الہی	لمرد سوخی مخکہ سرہ
پرتا درب وکی سایہ	

مور بی پر خیل وروکی ، وفات شوی زوی ، جوڑی کپری

کا کپری ویلہی

محبیب پئے دروازہ کپ ودرہدو ، د مور پئے ژرغونی ریغ کی بی
کا کپری غاری اورہدلی ، چپ پئے دروازہ کپ پئے درہدوستری
شو ، دننہ ورغلی

مور چپ دی ولیدو ، ستن بی پئے نیالی کپ جگہ کپہ ، ولاہ
شوہ ، اوبہ او دودی بی ورته راورد

خاخان پرپولی سر برمنخلی "مورې انن مي يو کار پیدا کړی
دی، که ستا خوښه وي"۔

بختیالی چې سترگې يې د ده په خوا ورو وړولې "زويه څنگه
کار؟"۔

خاخان چې خپله سپینکی خولی پر سر کوله "مورې! د
سنبه ما په مخ کې يو کبابی دی، دسیخانو کباب او شربت
خرخوي"۔

دی به ناست وي، زه به چې فلم شروع وي، کباب او شربت دننه
وروړم، پر خلگو به يې خرخوم"۔

بختیالی چې د ده له لاسه برمنخ رانیوله "زويه داسنېما يې
بياڅه بلاده؟"۔

خاخان پر مخ غور لاس تېراوو "مورې! تا تر اوسه د سنبه نوم
نه دی اورېدلی؟"۔

بختیالی د ولاړېدو په وخت "نه زويه نن يې دا دی ستا په خوله
کې اورم"۔

خاخان واره، واره له خان سره خندل "مورې سنبه داسې ځای
دی چې په سونو خلگ ورته راځي، ناست وي، تنډاره يې کوي
، کله د بنځور حسونه (رقصونه) کله جنگونه پکې کېږي"۔

بختیالی چې په گونجې تنډي، تونده لهجه ورته وويل "نه نه
زويه، داسې ځای ته به نه ورځې چې جنگونه پکې کېږي، که

مې جنگونه پټه در کولای، له خپله کلي به پټه شپه نه راتلم، گوره گوره چې ورنه شې-

خاخان شونډان پټه غابسو کې نیولی وو چې وړه خدا بې بنکاره نه شي "مورې پټه ماڅه کوي، زه خپل شربت او کباب پکي خرخوم، دوی دې خپل اتنونه او جنگونه سره کوي"-

بختیالی چې د ږمنځي غابسونه پټه یوه واره خلي پاکول "نه نه زویه د بل گولۍ یابۀ لرگی درباندي ولگېږي"-

خاخان کټ کټ وخنډل "مورې دا حقیقت نه دی، دا د برق پټه زریعه پر دېوال عکسونه بنکاره کوي، دا نور خلگ ورته ناست وي، ننډاره بې کوي، تا تر اوسه اورېدلي دي چې د جنگ خلگ ننډاره کوي یا شربت و کباب پکي خرخوي، پټه جنگ کې خو خلگ گواښ کوي"-

بختیالی چې د حېرانتیا پټه حالت کې، د ږمنځي پر غابونو خپله گوته تېروله "زه هم حېرانه شوم چې دا اوس څنگه خلگ دي چې د جنگ ننډاره کوي، زما لېونی بیا د گواښ پر ځای شربت و کباب پکي خرخوي-

سمه ده زویه، د شاه جي هم دغه صلاح ده، چې د ده کوم کار خوښ وو، هغه دې کوي"-

دا خو هسي عذروو، حقیقت خودا وو، چې وده ته د عکسونو جوړولو کار ډېر خوند ورکاوو-

ورغلی له هغه مصور سره یې کار شروع کړو، چا چې به د نوي راغلي فلم د مشهور تیا د پاره، غټ غټ عکسونه جوړول او په چوکونو به یې خړول-

له هغه سره یې ډېر په مینه او خلوص دا کار کاوؤ- بېخي ډېره موده یې د استاد جوړ کړي عکسونه رنګول او وړل په چوکونو به یې خړول-

استاد یې په بدل کې یو د غرمي ډوډی، هر ماڅیګر د جیب خرڅه ورکوله-

د هغه روپی- خرڅولې نه، جمع کولې یې، کاغذونه او قلمان یې په اخیستل-

مانښام چې به کور ته ورغلی، دی وو او عکسونه جوړول به وو- د مور به یې هر سهار دعوه وه "توله شپه پر بتانو تېره کړې، اوس خونه د دین شوې، نه د دنیا، نه لمونځ کوي، نه اودس، نه دې په دې دومره وخت کې دوې روپی کور ته راوړې-

دا ډول په دعوه او شنه زړه درست کال تېر شو، نه یې د مور خوله سره ورتله، نه ده دا کار پرېښوی-

یو ورځ یې مور مخه وکړه، شاه جی ته ورغله، توله کیسه یې ورته وکړه-

شاه جی په سپینکوټي د شمال سترګې پاکولې، مخ یې ور واړاوه

"بختیالی! اوله ورځ می درته وویل، هلک و خپل مخ ته پرېږده، کار مه په لره، ستاڅه خیال دی، خاخان به تاوانونه

درته راوڙي، نه بي راوڙي، بي غمه شه، خانان زه ډبر بنه پيڙم

بختيالی چي شاه جي دسمال نغبنتي، دي بي ولاس ته ڪتل
اوس خو درست ڪال وشو، نه بي يوه روپي ڪورته راوڙه او نه
بي غوڙ له گوته وروڙي ده، د الله اکبر د پاره-

شاه جي چي خپل نغبنتي دسمال جيب ته کاوڙ "بختيالی دا
لمونځ چي نه کوي، پنه دي ملامت دي، دابه ورته ووايم لمونځ
به کوي، پر ڪار نه شم ورته وئيلاي، ڪار چي دده خونه ده هغه
ڪار دي کوي، چي روپي پڪي تاوانه وي، ڪه هغه کوي چي
روپي پڪي گتې-

له ڪوره سم سره را ووتو، چي راغلو خاхан ويده وو، مور له
خوبه را پورته ڪڙو-

انه بجي ڪهدونڪي وي، چي دا ورځ د جولای د مياشتي
دويستمه وه-

چي ده مخ و مينڃلي، مور بي چاي راوڙي، شاه جي او خاхан
چاي خنڊلي، شاه جي خاхан ته خبره ورياده ڪڙه "خاخانه دا مور
در څخه گيله منه ده، ته ولي لمونځ نه کوي، تر غرمي ويده بي
؟"

خاхан چي سر ڪنڀه خڙولي وو، را پورته بي ڪڙو، د شاه جي
پنه لور بي ور ڪتل "له دي واره مي ته او مور ڪي وبخني بل
وار به داسي نه ڪوم-

شاه جي ولاڙ شو "زه خم، خوته به قول راسره کوي"

خاخان چہی شاہ جی ولاہ وو، پتہ ناستہی ہی د شاہ جی ومخ تہ
کتل "ہو قول دی"۔

پتہ دہی ورخ چہی ورغلی، استاد تہ ہی وویل "د دہی اوس راغلی
فلم تول عکسونہ زہ جوروم، تہ ہسی راتہ گورہ"۔

جامی ہی بدلی کپہی او رنگونہ ہی راواخیستو، د عکسونو پتہ
جورولو ہی شروع وکرہ، استاد ناست وو، ورتہ کتل ہی چہی
کوم خای بہ ہی ناخونہ شو، دتہ بہ ہی اشارہ وکرہ، یابہ ہی پتہ
خپلہ قلم ورواخیستو۔

داہول عکسونہ تول مکمل شو، چہی کلہ وارد لیکلو شو، نو
استاد قلم پتہ لاس ورکرو۔

دہ دہر پتہ معصومانہ انداز قلم او رنگ پتہ لاس کپہی
راواخیستو۔

خاخان "استاد محترم! زہ پتہ خدای کہ خپل نوم بنہ وٹیلای
شم"۔

استاد چہی پر چوکی ناست وو، د دہ پر مخ ہی د رنگونو تکی
لیدو۔

دہ پتہ رنگہدلو لاسونو کپہی رنگ او قلم نیولی، وارہ وارہ ہی
خندل۔

خاخان "استاد محترم! تہ ہی پر کاغذ ولیکہ، زہ ہی ہفہ ہول
درتہ لیکم" استاد یو گری پتہ سوچ کپہی ناست وو، پتہ دوارو
لاسونو کپہی ہی کاغذ ور غرا وو بیایہی ہفہ کاغذ سرہ خور کپہی
یو ختہ ہی پر ولیکل، ودتہ ہی ورکرو۔

دهُ د استاد محترم ليکلي دومره بناهسته وليکل، چې اوستاد محترم بي پۀ چوکي کي گوتۀ پۀ غابن ورته ناست وو، چې کله کار خلاص شو.

استاد پونستنه ځيني وکره "تۀ چې پۀ الف، بي نۀ پوهېږي بيادي داليکل څۀ ډول زده کړو؟".

خاځان چې درنگ د ډبي سر بنداوۀ "استاد محترم! د ازماله ډېره وخته شوق وو، هر ځای چې به ما بناهسته ليکلي وليدو، تر هغه به ما ليکل، نۀ مي پرېنښودل چې هغه لفظونه به مي هغه ډول ليکلي نۀ وو.

دا ليکل خو مي له ډېره وخته زده وو، د عکسونو شوق هغه ورځ را پورته شو چې پر چوکونو مي غټ غټ لگېدلي عکسونه وليدل.

بېخي ډېر وگرځېدم هغه سړي نۀ را معلوميدو چې جوړوي بي شوک؟

يو ورځ خولا دا سودا هم را ولوېده چې دا د چوک يو عکس پورته کړه، کور ته يې يوسه، پردې به يې زده کړې چې پۀ کومه ورځ مي ستا دوکان وليد، زړۀ مي دومره ښۀ شو، لکه د دنيا ښي او ښادي چې ټولي پر ما راغلې وي.

له هغې ورځي استاد مطمئنه شو چې خاځان به پر دوکان ناست وو، دى به بېغمه گرځېدو بل يې وړوکي تنخوا هم ور ولگوله.

بېخي ډېر وخت يې له استاده سره کار وکړی ، اخير هغه ورځ هم راغله چې خاخان له استاد سره خفه شو ، سبب يې دا وو ، دی خو ورځي دوکان ته نه لارو او له استاده يې اجازه هم نه وه اخیستې ، نو استاد چې به دوکان ته راغلی دوکان به بند وو او کارونه به ټول نیمگړي پراته وو ، گراکانو به په قطار کې په یوه خوله وویل چې کار کول مو په وس نه دي پوره بیا دوکان بند کړی ، څه ته مو خلاص کړی .

خو ورځي پس چې خانان راغلی ، د ده او استاد خبره تر له واوښته ، خانان چې له دوکانه روان شو ، د خپل استاد په ضد يې خپل رنگونه او قلمونه واخیستل په شابه يې گرځول ، د دوکانونو بورډونه يې لیکل يابه د بسونو او لاریو په اډو کې گرځېدو ، پر بسونو او لاریو به يې لیکل کول .

په هغه ورځ يې له دې کاره هم نفرت وشو ، په کومه ورځ چې یو ډرائیوریو څه لیکلي ورکړو ، ده د لاری پر شا بڼاهسته و لیکل

دی لاده لاری شاته ولاړ وو چې یو ځوان راغلو ، چې د ده لیکلي يې ولیدو ، په کت کت يې وخنډل .

خاخان رنگونه او قلمونه په لوته کې اچول ، پوښتنه يې ځینې وکړه "ولي دې وخنډل؟"

سړي چې دواړه لاس پر یوه او بل تشي نیولي وو "ولي تا چې لیکل خندا نه درتله؟"

خاخان د اخبار پټه کاغذ له رنگه لاس پاکول "نه! زه خو هسې هغه لیکم چې څوک یې پر کاغذ را ولیکي".

سړي د خدا اوبسکې له سترگو پاکولې "دخداى بنده! دا واوړه، تاڅه لیکي دي؟

زارى مي ډيري ورته وکړې، پلار یې راضي شو مور یې کونه بنوروینه.

او دغه رنگه ما ستا نوري لیکنې هم لیدلې دي چې تا ډېري نا تراشي په کي کړي دي،

ويشتلی مایې روغ به نشې، که طیبیان د مور مېړونه کړې میننه

پر یو ویگن مي ولیدل چې تالیکلي وو، کهنچ رازق ماما، او داسي نور هم، هلکه چې په پوهېږې نو بیا یې ولي لیکې؟

هغه ځوان ځیني رخصت شو، او دی ډېر خفه شو، له ځانه سره یې کست وکړو تر څو چې لیکل زده نه کړم، په والله که یو لفظ هم ولیکم،

دینک ته ټوله شپه خوب نه ورتلو، دایې غوښت چې ورشي، دوی ته د ملکداد د ناگراری خبر ور ورسوي، د خوب د تښتېدو سبب یې هم دا وو چې یوه شپه ورته درسته کال شوه، ټوله شپه یوې اوبلې خواته اوښت او را اوښت. سهار له چای څښلو سره سم، دینک له ښځې او زامنوسره دلورد کور په بهانه د خدای په امانی وکړه، روان شو. څرک ته چې ورسېدو، یوه لازي راغله ور وختو، له لازي څخه ماڅیگر بس ته وختو. ټوله شپه یې لاره ووهله، سهار نژدې وو چې بس واوښت ډېر پکې مړه او ډېر ټپیان شوو. دینک او څه نور خلگ یې د بې هوښۍ په حالت کې هسپتال ته یوړل، ډېرې شپې یې په هسپتال کې وشوې. یو سهار ترسیم مسیح صفایي کوله، په نري بانس پوري یې ترلې گدر، د شپږو کتونو په وار د کې پر فرش وهلو، له هغه سرې سره رغېدو چې د تللو د ناروغانو د کتونو سپین څادرونه یې بدلول او هم یې د دینک خبري اورېدې، یوه بل سرې ته یې ویل. که څه هم ترسیم سم په پښتو نه پوهېدو خو نمونه یې د دوی د گاونډیانو اخیستو.

ترسیم چي د دوی کټ ته ورنزدې شو چي ترلې خولۀ یې خلاصه کړه، له هغه سړي یې پوښتنه وکړه "دا چا چاڅه وایي؟".
 ناا شناسړی چي له ناروغه سپین ږیري دینک سره پر کټ ناست وو، یوه پښه یې لاندي څړېده، هم یې ښوروله، دی وایي "دلته زما خپلوان دي، زۀ پۀ هغو پسې را رهي وم، پۀ لارې دا پښه را وشوه".

ترسیم چي د سپین ږیري مخته کتل "اوس یې کور ور معلوم دی؟".

ناا شناسړي چي هغه بله پښه هم له کټه کوزوله "نۀ دی وایي کور یې نۀ دی را معلوم، را وستي هم مادي".
 ترسیم چي د ناا شناسړي له کټه لرې شوې خپلی ورنزدې کوله "بیا یې څنگه کور نۀ دی ور معلوم؟".
 ناا شناسړي چي خپله خپلی پۀ پښه کوله

"دی وایي رامې وستو، یو سړي ته مې حواله کړو، زۀ لارم".
 ترسیم چي وار به نه وو، مخ به یې د دروازې پۀ لور واړوو،
 بهرته به یې مخ دۀ او سپین ږیري ته ور واړوه
 "څومره وخت به یې کېږي؟".

ناا شناسړي چي هم ترسیم ته کتل "دی وایي بېخي ډېر کلونه یې کېږي. هغه وخت خو یې هلکان بېخي ماشومان وو، اوس به پۀ ږیره وي".

ترسیم چي سترگې پټې او رنجې کړې، له جبهۀ یې یوه دانه سگرېټ را وکښو، بل یې کړو له یوه کښه وروسته "هغه سړی در معلوم دی، وچاته چي تا حواله کړو؟".

ناشناسري چي سترگي بي د ده د لاس پنه سگرهت کي وي هو
 دي وايي شاه جي نومده پر پلاني چوک بي دوکان وو.
 ترسيم د دروازي پنه لوري کتل "دبختيالي زامن خاхан از
 محيب".

ناشناسري چي سترگي بي د ترسيم پنه خرو بوتونو کي وي دي
 وايي
 هو".

دينک چي ترسيم ته مخ ور واراوو هو! تر خوله دي وگرخم
 دغه دي، ته بي پهنې؟"

ترسيم چي ناگراره غوندي وو ، ناشناسري داسي
 محسوسوله، لکه له يو چا چي وپربري - مخ بي د دروازي له
 لوري سري ته واراوو

"هو! زه بي پهنم ، کور بي زموږ پنه کوخه کي دي".
 دينک چي د مسخرو پنه ډول واره واره خندل "کاکا به دي تر
 ږيره جار شي" له خان سره بي بنه پنه زوره وهم خندل ږيره خو
 نډلري، کاکا به دي تر برهتو جار شي، که دي را خبر کړو".
 ناشناسري ته د دينک مسخري خوند ور نه کړو، پنه زره کي
 بي د ترسيم مسيح پر بوتونو او خيرنو جامو او تپلي سر
 افسوس کاوو ، دي وايي "که دي را خبر کړو ډبر به بنه وي، زه
 به دعا درته کوم".

ترسيم لارو ، دبختيالي دروازه بي وتکوله ، هلکان يو هم
 کور نه وو.

بختیالی او زرينه هسپتال ته ورغلي ، له حال احواله پس چې
بختیالی د ډاکټر دروازي ته ورغله ، په دروازه کې د
ناروغانو گڼه گڼه وه ، دې په دروازه کې ولاړ سړي ته وويل له
ډاکټر صاحبۀ يوه پوښتنه کوم .

د دروازي سړي : "مورې ! ته به انتظار باسي ، تر هغه چې دا
ولاړ خلک ور شي بيا به ته ورځي" . ټولو ولاړو خلکو وويل
"يوار مورکي پرېږده چې ورشي ، موږ به بيا ور شو" .

بختیالی : "ورونو کور مو ودان"

ډاکټر : "هاڅه درياندې شوي؟"

بختیالی : "ډاکټر صاحب ! هغه زموږ سړي چې په بس کې خوب
سوی وو ، اوس شکر دی ډېر ښه دی ، که ستا اجازه وي ، موږ
به يې کورته بوزو ، کور نژدې دی ، که چېرې په تکليف شو
درته رابۀ يې ولو" .

ډاکټر چې يو بل چاته نسخه ليکله ، قلم يې ودر او ، بختیالی
ته يې وکتل "بس هغه دوا ورکوی ، د نور څه ضرورت نشته" .
بختیالی چې په راوتو وه "سمه ده دا دوا به ورته واخلو"
دينک يې کورته راوستو .

غرمه محيب راغلی چې کاکايې په سترگو شو ، سودا يې
شوه ، له مور ه يې پوښتنه وکړه "مورې ! دا څوک دی او
راغلی دی ؟"

څنگه

بختیالی : "زويه ! دا هغه دينک کاکا دی موږ چې يې دلته
راوستو" محيب له کاکاسره ډېر په مېنه روغېږ ، حال احوال
وکړو .

مانبام چي ڇا خان راغلي د کا کا سراو لاس که څه پتی وو، هم
 بی و پېژندلی، له روغبره پس بی د ده مخ ته کتل ځینې وېې
 پوښتل.

“خیر کا کا دا څه در شوي دي؟”

دینک چي دخپل یوه یوه زخم وپتی ته کتل “زویه! دا خو
 داسې پټه لاره بس وو اوښت.”

څا خان چي د کا کا تر ځنگانه بالښت لاندي کاوؤ “ښه نور کور
 و کلی ټول ښه دي، ځنگه دی زما کا کا؟”

دینک چي هغه بله روغه پښه غزوله “زویه! گزاره کوي،
 پخوانو ښه ویلي دي “د ظلم پای تمام دی” د هغه غریب خو
 دریم زوی وفات شو، نرور بی وهغه چرسک ته کښېنوله،
 اوس بی پټه کور کې تل جنگونه وي.

هغه ورځ ورسره کښېنستم، ډېر شین زړی او گورم جن وو.

داسې پټه گپه گپه کې بی تاسو یاد کړاست، سر په دلته مې پټه
 کور کې دا شین زړه دی، هلته مې له هغو تللو وېره شي، داسې
 نه وي یو ورځ راشي یو پکې را وغزوي، تمامه شپه پټه ولاړې
 تېره کړم.”

ما ور غبرگه کړه چې “تا اول ولي سوچ نه کاوؤ” ده پټه ژغوني
 ریغ وویل “ما دي خدای له زویه خلاص کړي، ما دانه دي ورته
 ویلي چې ته دا سرې مړ که دا مې خود ورته ویلي وو چې
 تنگوه بی، گوندي بار شي دامخکه راسره بدله یا راباندي
 خرڅه کړي.”

ده ظالم دا وو چې مړ بی کړ.

مايې خبره پرې کره " ته خو له هغه نه و شرمېدې، پر هغه ظلم برسېره دي بل ور باندي کاوه، بنځه دې هم وهغه قاتل ته کښېنوله".

ده ويل: "سړيه له ماخو بې ورخونه يورو، ما دا هڅه ځکه وکړه چې دا بنځه ودې چرسک ته کښېنوم، گوندي دا دښمني پوري ختمه شي، هغه د خدای داسې نه وه خوښه".

خاخان چې وکاکا ته پر غورېدلي دسترخوان د شيدو وړه ډوډۍ کښېښووه.

"ښه کاکا ته چې له دې ځايه ورغلې، دی دي وليدو، څه بې ويل؟"
دينک چې لاس بې په کاسه کې وو "زه چې کور ته ورسېدم، په کور کې خبر شوم چې بختيالی او زامن د شېې تبتيدي دي."
ده ته ورغلم له روغېره پس، بې ولمر ته پر ناست کالي بالښت ته څنگ وهلی وو، سترگې بې کښته اچولې وې."
دينک ما ورته وويل.

"هلکه ملکداده! تا دا بنځه او ماشومان څه کول چې تنگول دي چې زه راغلی وای، په سوکه به مې در رضا کړې وه."
ملکداد چې سر راپورته کړو، سترگې بې مړې را واړولې "سړيه بنځه نه ده بلاده بلا، زه خو بې تېرېستم، دوې ورځې مهلت بې راڅخه واخيستو".

دينک زما سترگې د ده په سپېره مخ کې وې "ته دا ارام ولي ناست بې، خو يو خوا ته به پسې تلې؟"
ملکداد چې واړه وڅنډل "چيرې به لاره شي، د يوچا کلا ته به ورغلي وي، حال به بې راشي هر چا ته چې ورشي".

ستا ڇڏي خيال ڏي هغه ٻڙ ما له خبري واپري، "ڙه خاموشه وم.
 خاخان چي جوڙه گوله غاب ته وڙله "بيا خود ڊبر ٻڙه ڏي چي پر تايي
 شڪ نه ڏي راغلي".

ڊينڪ چي ڊاوبو گلاس بي پي ٻي لاس کي وو "نه منيا (مرا) مورڇو هم
 داسي چل ورسره وکرو چي ملڪداد ڇه ڊ ملڪداد پلار والله که پڻ
 پوه شي.

هسي ڊا روپي داسي شي ڊي چي پر خره بي بار کڙي، خلگ
 خيرالله خان ورته وايي، گني ڊا ڊ ملڪداد غوندي خلگو ٻه پڻ
 ماپسي کاغذونه تولول".

دسترخوان ٽول شوي وو، شني چاي راغلي ڇه، بلڪي
 پر خلاصه ڊوي.

خاخان چي ڊ شينو چاي تشه پيال به سووه "کاكا بس ناوخته ڏي،
 زياته ويڊ ڊرو، که ڊبر پي ٻه تکليف نه بي، ستا پي ٻه ٻه هسته ريغ کي يو
 خود ڊرڊسي غاري راته وکڙه، والله که مي له ڊبره وخته غاري
 اور ڊلي وي".

بختيالي چي پر لمانڇه ولاڙه وه، سلام بي پي وگرڇاوو، ور ريغ
 بي کڙو.

"خاخانه! شرم وکڙه کاكا ناروغه ڏي ته غاري پي کوي".

ڊينڪ چي سر پر جگ بالنبت سماو، پي ٻه برامده کي بي کتل، ڊ
 دوو خونو ڇنگ پر ڇنگ، پي ڇر رنگ رنگ ڊرنگ ڊروازي او

پر یو او بل څنگ بې یوه یوه کرکی په هغه څر رنگ رنگېدلې
هم لیدې.

چې وده ته مخامخ، یوه د پخلنځي وړه دروازه هم په هغه رنگ
بنکارېده "نه نه بختیالی! هلکان نه دي ملامت، پردېسی
سوځلي دي، یو څو غاړې به ورته وکړم.
خاخانه زویه غور شه.

پردېسی څومره ازاد کړې
ما زړل چې به چای یاد کې
پردېسی د غروسرونه
پر غرو چا کړي خوبونه
پردېسی د اور له زاته
سرت مه نیم نه سوی راپاته
پردېسی ده تور دودونه
اور هندوان سوځي لیانجونه

دینک له بالبنته سرې اختیاره را پورته کړو
"وی بختیالی! اوس مې رایات شوزۀ چې راتلم، بنځې دلورد
پاره نخښه (تحفه) را کړه، یو څو د دې د لاس بنګرې بې
راکړو، ویل بې "ما به پر یاتوي" یوه گوتې، یو څه شیان بې
نور هم پکې بیسي وو، خود به په هغه بس کې پاته شوي وي."
خاخان چې یوه پښه پر بله اړولې وه، بالبنته ته پروت وو، را
پورته شو "کاکا! نخښه دي په اور پسې شي چې ته خدای
ژوندی پاته کړی بې."
کاکا انۀ دي ده خوبښه، شپۀ ډېره تېره ده، چې ویده شوو.

سهار لا دوی چای څښلې، شاه جي راغلی، له حال احواله پس
بې ځاځان ته مخ ور واراوو "د شپې ناوخته کورته راغلم،
جبینې راته وویل: داسې پېښه شوې وه".

ځاځان چې د کاکا د سر او لاس پټی ته کتل "هو شاه صاحب"
توله کېسه بې ورته وکړه.

دا ډول د کوچي خلگ وو، شناخته یو یو راتلو، د ځاځان توله
ورځ پر کور تېره شوه.

له دې ورځې پس ځاځان او ورور هر سهار په خپل خپل کار
پسې تلو، تر هغې ورځې چې کاکا روغ رمت شوو.

تولې پټی بې خلاصې کړې، په دې ماخوستن بې،
وخیلو جوړو زخمونو ته کتل، ځاځان او بختیالی ته بې وویل
که ستاسو خوښه وي، زه به سبا که خیر ووکوره ته لار شم، د
دوو شپو په نیت له کوره راووم، درسته مېاست مې وشوه، د
هغو به په ما کښ چپ وي".

ځاځان چې هم د کاکا د جوړو زخمونو و تپو ته کتل چې سپین
نیکارېدو "هو خود کاکا کښ څه په ولاړې به گړخي، مخکه به
د ناستې ځای نه ورکوي".

شپه تېره شوه، سهار ځاځان کاکا د بس اډې ته، په
پښو سوکه، سوکه روان کړو، تر هغه کاکا په بنار کې یوې او
بلې خواته سره کتل، چې اډې ته ورسېدو.

په اډه کې بې کاکا ته د کور د پاره څه وچه مېوه او څه نور
شیان ورواخیستو، له کاکا سره بې خدای په امانې وکړو، په
بس کې بې سپور کړی.

کاکا چې کور ته ورغلی کلیوال په خبر شو، یو یو یې پوښتنې ته راتلو، چې ملکد اد هم پکښې راغلی. له روغبره، حال احواله وروسته.

ملکد اد چې د دینک په کور کې یې بالنس ته څنگ وهلی وو، په خونه کې یې شاه او خوا کتل، چې په خونه کې یې په دېوال کې ټک وهلي مېخونه لیدو.

پر هغو مېخونو څلور دانې غټ، غټ غابونه پراته وو، بلې خواته یو نغری چې ایرې یې ښې خواپاکې ختلې وې، جار له بوتو ډک وو.

د ډک جار له یوې او بلې خوا یې پر لوړه دوه صندوقان، یوه هغه کراسته، دوه بالنسته چې دوی پر ناست وو. خلاصه دروازه ته مخامخ، چې دباندې یې پرغولې یوه چرگه هم لیده "دینکه! څه شوې دخدای بنده، خو ټول کور دې په ځان جبران کړی وو".

دینک: "زه چې له کوره ووتم، څرک ته ورغلم، یوه لاری راغله، لاس مې ورکړو، لاری ته وروختم. د لاری درانیور ښه په مېنه روغبره را سره وکړو، د کلې د سپرې، سپرې حال احوال یې وکړی. زه جبران وم چې دا څوک دی چې د کلې واړه او زاړه په نامه پېژني".

اخیر مې په مړه خوله پوښتنه ځینې وکړه، ځوانه ته څوک یې او کور دې چیرې دی؟

دی یو خٔه وخت خاموشه وو بیا بی سړې غټې سترگې په قهر
را وارولې وېې خندل.

"ستاسو په کلې کې دی؟"

دینک مایې پر استهرینگ نیولولاسو ته کتل
"څنگه زموږ په کلې کې، زه دې نه پېژنم؟"

درائیور د بیا هغه ډول سړې سترگې را وارولې
"دی نه، یو وخت وو."

دینک "ما دلاری د دروازی تر خلاص شیشه نسوار تو کړو،
خوله مې په خپل څادر پاکوله" هلکه د رمضان زوی خو نه
بې؟"

د ده سترگې په ما کې وې، څرک ته بې نه کتل.
درائیور "هو دینک کاکا".

دینک ما چې د هغه بل ملگري له لاسه خوږه رانیوه "هلکه خو
ځوان شوی بې، هغه مور او نور وروڼه دې څنگه دي؟
هغه دوه به ځوانان وي."

درائیور چې سگرېټ بل کړی، تیلی بې وغورځوله "هو کاکا
هغه بل هم ځوان دی"

بیا زه په ځان نه یم پوهېدلی، یو څو ورځې پس چې پر حال
راغلم. په هسپتال کې پروت وم، ډېرې شپې مې په هسپتال
کې وشوې."

ماخوستن دسترخوان غور پدلی وو، وڊوڊی ته
 بختیالی، خاخان او محیب اوس د زینسی پء انتظار
 وو چي غابونه راوړي، د محیب تعلیم مکمل وو.
 خاخان : "وروره! موږ د خدای شکر نه شوادا کولای
 چي پء موږ کي بی هم داسي سږی پیدا کړو.
 اوس به که خیر وو، یوه بنه نوکري خان ته پیدا کوي.
 چي ته هم پء عزت یی او د خلگو خدمت هم پکي کوي.
 دروازه وټکېده، محیب ورغلی، له محیب سره سم شاه
 جي دتنه راغلی.

لاس یی و مینخل، له دوی سره پرڊوڊی کښنستو.
 دڊوڊی له خور لسو وروسته، شاه جي د خپل گونجی،
 گونجی لاس گوته پء غوږ کي ښوروله.
 "بختیالی ته به وایي شاه جي موږ پء سوالوڊوڊی ته
 نه شور او ستای، نن پء خپله راغلی، یو څه به ضرور
 وي.

څېره داسي ده لوري! زما یوه میاشت کېږي چي
 ناروغه یم، تاسو ټول خبریاست او بلکه د مرگ
 معلومه هم نه ده، چي روغ مري، که ناروغه، څېره مې

دا کولہ چي ستاسولہ ماسرہ روپي دي، دا بئ سببا
خا خان راولپري، زه بئ بي ورکرم.

بختيالي، چي وزريني ته پئ لاس د چاي اشارہ کولہ.

شاه صاحب از مور لہ تاسرہ روپي، خئ غواړي، لس
پنخلس زره مو در کړي دي، دري گونہ دي راکړي دي.

شاه جي چي د زريني پئ لاس کي پتناسئ ته پئ هغو
سترگو کتل، چي تک سپين، گن بانہ يي پئ
تکو سپينو چشمو کي، له لري ښکار پدو "تئ ستاسولہ
ماسرہ د پري روپي دي، يو خو چي ته راغلي روپي دي
راکړي، يو خئ پئ هغه وخت کي د کوخي خلگوراکړي
ستاسو د پاره، شل زره مالہ خانہ کړي.

پئ بټنک کي مې کښېښودې، پئ گټه چي د کال پرزر
يوه روپي راکوي، هم د پره گټه بئ بي کړي وي.

اؤلوس، اتلس کاله تېر شوي دي.

بل هغه دوکاندار چي تاسو روپي نئ اخيستي، وماته
يي راکړي، ما تاسولہ رکشه پئ رانيوه، پاته روپي
هم رکشي مزدوري وکړه، ادا يي کړي، وتاسو ته هم ما
د خپلي رکشي گټه درکولہ.

دوی ټول خاموشه وو.

بختيالي، د چاي پيالہ ور د کولہ

"شاه صاحب! دا دې ښئ کار نئ دی کړي."

شاه جي چي پئ رېږدېدلي لاس پيالہ ور پورته کولہ
"هو زه منم چي ښئ کار مې نئ دی کړي، ستا پئ هغه

سري ڊيره خوابده شوه چې مارو پسي ځيني اخيستي دي.

بختيالی چې سترگي دده پنه رږد بدللي لاس کي وې هو.

شاه جي چې پنه رږد بدللي لاس کي يې د چای نيمه پيالہ پاته وه

لورې اخه وکړو، مور ږهم ستا ډول انسانان يو، زړونه مو د غوښي دي، نه ده ډبرو، مور ته او ستا ماشومان ليدل، بس نورې خبرې پرېږده، سهار خا خان را ولږه، زه اوس لارم د خدای په امان.

يو لاس يې پر گونده ونيوو، هغه بل پر مخک، ډپر پنه زحمت ولاړ شو.

محيب گوتونه ورسم کړو، تر کوره ورسره لاړ.

سهار چې خا خان تلو بختيالی سوال ورته وکړو چې رکشه کور ته مه راوله، دورې يې پر يو چا خرڅه کړه.

زما له دې رکشي کزکه کېږي چې ستاسو پنه لاس داسي نه وي يو څوک پنه ووهي.

خا خان چې تر دروازه وتو، مخ يې پر شار او اړاوو سمه ده موري.

خا خان ورغلی، شاه جي بېنک ته بېر تلی، دومره ډپرې روپي يې پنه لاس ورکړې چې خا خان بېخي ورته جبران وو. شاه جي ته يې د مور کيسه هم وکړه.

شاه جي د بھنڪ تر مخه له لاسه لوھدلی قلم را پورته کاوؤ "سمه ده
خاخانه ايو ڇوڪ بڻه پيدا ڪرو، رکشه بڻه پري خرڇه ڪرو.

تڻه دا روپي ڪور ته يوسه، سهار تڻه او محيب دواڙه راشي، يو
ڪاروبار بڻه پڻه صلاح شروع ڪرو."

خاخان روپي راوڙي، ٽولي د سلو سلو نوٽونه وو.

ٽوله ڪورني وڊي دومره ڊپرو روپو ته حبرانه وه

سهار خاخان او محيب دواڙه ورغلو، شاه جي پر چوڪي ناست وو،
له دخله ڇڻه بي يو سڙي ته بڻايه ورڪڙه "خاخانه! تڻه او محيب

راغلاست، اوس ڪه ستاسو خونبه وي. يو د ڪتابونو دوڪان بڻه جوڙ
ڪرو، د نجونو د سڪول ڇنگ ته، يو خو بي ڪار بڻه صفا دي بل بڻه

مزدوري پڪڻي ده، تر هغو چي يو نوڪري پيدا ڪوؤ."

خاخان محيب چي وڊه ته متوجه وو "سمه ده".

د ڪتابونو دوڪان بي جوڙ ڪرو، پر دوڪان دومره رش وو، چي بهخي
بڻه يو گهنٽه دواڙه نڻه پڻه رسيدو، روپي ورڇ تر هغه بله ڊپر پڊي.

يو ورڇ شاه جي راغلي چي "يوه نوڪري مڻي پيدا ڪڙي ده، خور روپي
غواڙي، محيب چي شاه صاحب ته د اوبو گلاس نيولي وو "ڇنگه،

نوڪري ده او روپي ڇنگه او ڇڻه ته غواڙي؟"

شاه جي چي د اوبو تش گلاس بهرته ور کاوؤ (ڊي ڊي اي. او)
"محيبه! نن سبا بي روپيو ڪار هم نڻه ڪيري، دا لا اوس هم له موڊ سره

بڻه ڪوي، د محمد علي (د شاه جي زوي) پڻه خاطر، هغه افيسر د
محمد علي ڊپر نڙڊي ملگري دي."

محيب چي گلاس پر خاي بنووي "دا خو ڊهره بڻه نوڪري ده، زما
خونبه هم ده، د تعليم شعبه ده، زه بڻه له مور سره حال و ڪرم."

ما بنام بی مور ته د نوکری کیسه وکړه
 بختیالی چې سترگې یې د خوشالی له اوبنکو ډکې شوې "زویه!
 نوکری خړد وکړه. کار به دي څه کار وي او بل که بیا کلي له
 بد لېدای شي".

محبیب: "مورې مورې کلی څه کوو؟"
 بختیالی: "زه په تاسو د دي خلگو خدمت نه کوم."
 محبیب چې سترگې یې د مور په سترگو کې وې "ولي مور! دي
 خلگو له زموږ سره څومره ننه کړي دي، په کار دي مور د دي
 خلگو خدمتونه وکړو او مور خدای تر دي ځایه را ورسولو، دي
 خلگو".

بختیالی چې د پروني په څاک خپلې ډکې سترگې پاکولې "ځکه خو
 یې خدمت نه په در کوم چې دا خلگ په انسانیت خبر دي، له انسانه
 سره مینه لري. زه په تاسو د هغو خدمت کوم چې شکلونه یې د
 انسانانو

دي او ذهنونه د حیوانانو، ځکه خوزه تاسو خپلوانو
او کلي ته بیایم.

دا پته منم چې داسې انسانان هم شته چې د بدو بدل پته
بڼه اخلي.

زویه! ته خبریږ چې کله کله زړه را ټول کړم، ووايم،
چې لاس پورته کړه، د زړه له اخلاصه د دوی د پلار
وقاوت ته دعا وکړه چې سړیه دواړې دې سمې شه.

محیب چې د مور پته خوا پته گونجې تندي وروکتل، پته
تونده لهجه یې وویل ته بته انسانه نه یې یا بته دې پته
سینه کې زړه نه وي، چې داسې کوي.

دا مې پته خپل ژوند کې اول ځل دی چې یو څوک و خپل
دوښمن ته دعا گانې کوي، ته لېونی یې، ستا دماغ
کار پرېښی دی، هغه زما پلار وژلی دی، مور یې د بل
دیار کړي یو، ورور مود بل په خاورو کې ښخ شو، پر
مخ لاگوره نور څه راسره کیږي.

بختیالی چې دده پته خوا سترگې ورواړولې، له
ژرغوني رخ سره، سره و مسپده هم.

زویه! که د دې سړي ظلم نه وای، نن بته ته داسې نه
پښېدی

ته چې له هغه ځای نه وای راوتلی، نن بته ستا هم لکه د
هغه کلې خلگ، پته ږیره کې بته دي نسوار پراته وویا بته
دي له خولې سره څادر نیولی، پښېدی بته، یا بته داسې
وي، لکه زه چې داسې مې گنلې وه، بې قریانو ژوند

نه ڪهڙي اوبل به ڏي داسي محسوسوله لڪهزه چي يو
پنستانه مسلمانان دي.

په ڏي به نه وي خبر، چي دا هر خه اخير راخي و
انسانيت ته درهڙي، دا ٽول دهغه سڙي د ظلم برڪت
دي:

دوي ٽوله ترهغه خاموشه وو چي ويد بدل، سهار شاه
جي ته ورغلي، چي مور مڙ داسي واي.

شاه جي چي دهه په لور په جبراني سره ڪتل هو
نوڪري خود بدلهڙي، هر وخت چي دي زڙه و غواڙي
بدلهڙي:

شاه جي يي ڪاغذونه اوروسي خپل زوي محمد علي ته
ورڪڙي، هغه ته يي وييل چي "له اوله دا ڪوشش وڪڙه،
چي ارڙي يي هغي ضلعي ته وشي، چي دوي ڪلي
پڪڻي راخي:

د محیب اخیر هم، ارډر هغې ضلعي ته وشو، پۀ کومه کې چې د
دوی کلی وو.

ماخوستن له ډوډی وروسته، بختیالی، خاخان او محیب ټول
ناست وو، محیب ډېر خوشاله وو "مورې! اوس خوبۀ که خدای
کول، پۀ خپل کلي کې سکول جوړوم، که بله هره لاره راو درېده،
پۀ خپلو رویو یې جوړوم، هم یې چلوم-
تۀ هسي دعاگانې راته کوه."

زرینې د محیب جوړې او نور د ضرورت شیان، یو یو داسې پۀ
مات زړۀ راوړلو، لکه محیب چې د کلونو پۀ مسافری ځي.

مور یې دعاگانې کولې

"زویه! خدای دي پر سر ودرېږه، نور مې څۀ وس درسېږي
،زویه! که د هغو مظلومو بنځو او ماشومانو غم نۀ وای راسره،
پۀ خدای که یا تاسو له دې کوره وتلي وای او یا ما پۀ ټول عمر د
خپلوانو او کلي نوم پۀ خولۀ اخیستی وای-

زویه! چې کلي ته ورشي، څومره کوشش به کوي، چې څوک دي
ونۀ پېژني، یو دینک کاکا دي پېژني، هغه خو پوه کړه."

محبیب چي د مور له سره لوېدلي پروني ته کتل چې پر اوږو يې پروت وو "سمه ده مورې! ته بې غمه شه" دوی ټول ښه په خواږه خوب ويده شوو، مور يې تر سهاره په سوچونو کې ورکه وه "داسي نه وي هلته يې څوک وپېژني، دهغې خوا به يې کړي، تر تا به يې نه راپرېږدي، نه، نه محبیب زوی خو تعليم يافته دی، په ښار کې اوسېدلی دی، چيري خطا وزي".

سهارد وخته يې مور چای راوړې، له چای څښلو وروسته يې بستره او بکس راواخيستو.

مور او زرينه هم تر دروازې ورسره راغلي، دی او خاخان په رکشه کې کښېښتو، دا چې په لور روان شو.

مور يې په دروازه کې ولاړه وه، دعاگانې يې کولې "خدايه اته يې پرسر ودرېږې، ته يې کاميابه کړې، خدايه اته خود زړنو مالک يې، د پتو زړونو له حاله خبر يې، ته يې کاميابه کړې، ناکامه يې بېرته کور ته مړاولي، و تاته به زاری کوم، نور خو مې يو وس هم نه ورسېږي".

په اډه کې يې محبیب په بس کې پر چوکۍ کښېناوؤ، خاخان ورته ولاړ وو.

"وروره! څومره پام به کوي، اول خو کلې له بې مقصده مته ځه، داسي نه وي دښمن دي وپېژني، وار به له مخه کړي".

محبیب چې مخ يې د خاخان په خوا وو، يو لاس يې د مخ پر چوکۍ بينی وو "نه وروره بې غمه شه، که خدای کول وروږه ناکامه نه درته راځي".

پٺ سو گه، سو گه روان بس کي خان را کوز شو، محیب له کوره
پٺ اول سفر روان شو.

محیب له هغه، پر څنگه ناست يوه مسافره سره گپه شروع کړه: د
کوم ځای يې، څوک يې او څه کار کوي؟

هغه چې ځان ور وپېژندلی، سړی که يې څه هم خپل قریب نه وو،
د کلې يې وو.

پٺ خبرو، خبرز کې يې د سکول پوښتنه ځينې وکړه: "تاسو يټه
کلې کې د هلکانو يا نجونو سکول شته؟"

کلیوال چې د مخ پر چوکۍ يې سرينسي وو، را پورته يې کړو "نه
نه".

محیب چې د خپل کلیوال ژړو سترگو ته او نړۍ څو تاره بڼه ته
کتل "که چيري داسې سړی پيداشي، سکول در کوي بيا يې
تاسو کوئ يا يې پرېږدئ؟"

کلیوال چې يې وڅېره ته کتل، په ذهن کې يې دا وو چې رنگ او
جامه يې د پښتانه نه ده، پښتو څنگه داسې صفا وايي.

يو څه وار وروسته يې داسې وويل "دا خود مشرانو کار دی".

د محیب نظر هغه ماشوم ته واوښت چې د مخ پټه چوکۍ کې مور
را پورته کړی، څېره يې د مور تر اوږه لوړه ښکاره وه چې له
ژړاسره يې هغه دوه اوس راوتي واړه غاښونه هم ښکارېدو.

"خیر ستانوم او کلی، زه له خان ښه لیکم، که چيري يو موقع پټه
لاس راغله، زه درځم، سکول که مونه کاوه، ښه د کور توده وډی
خوبه په راو خورې".

کلیوال چي دا وخت د دواړو سترگي په یو بل کې وې "خدای دي راوله" هغه بنسارگوټی را ورسېدو، په کوم کې چې دده ارډر شوی وو.

شپه یې په هوټل کې وکړه، سهار دوتر ته ورغلی، خپل دوتر یې سمبال کړو.

دوې میاشتي یې بنه ډیوتی ورکړه، اوس یې کور ته د تلو اراده کړې وه چې خپل افسر ته ورغلی درخصتی دپاره. هغه چې یې درخواست وکوت.

افیسر چې قلم یې لوړ دده پر درخواست کښېښوی "محبیه! که ناراضه کېږې نه، یو څو ورځي پاته شه، یو څو تجرباتي سکولونه راغلي دي، دا به په علاقه کې خلاص کړو بیا به لاړ شې".

محبیه چې سترگي یې په خپل درخواست کې وې "سمه ده سر! یو سکول خو وماته معلوم دی، هغه ورځ چې زه راتلم یو سړي دا ایډرس را کړی، زموږ سکول ضرورت دی".

افیسر چې کاغذ ور پورته کاؤ، په چوکۍ کې یې ځان ایله کړو. "محبیه! دا خود نجونو سکولونه دي. دلته خلگ د هلکانو سکولونه، نه پرېږدي، ته د نجونو سکول پکې خلاصه وې".

محبیه چې د افسر د دوتر هر څه تر نظر یستلی وو، د دروازي کړپ شو، دده دروازي په لور وکتل، بېرته یې مخ را وړاوو. "سر! زه داسې خلگو په مزاج ډېرښه پوهېږم، زه به یې ډېر په

اساني سره راضي کړم. خو یوه خبره ده، ما چې څه ډول چلاوو، ستا به

اعتراض نه وي او انشاء الله له ما پۀ يوه اوونى كې سكول
خلاص و غواره:

افيسر چې پۀ زړۀ كې ډېر خوشاله شو، مخ يې نيم اړولى وو، پۀ
كړو سترگو يې وركتل "بښينه استاده له كومه كوي؟"

محيب چې بېرته خپل درخواست پۀ لاس كې را اخيستو
صاحبه! تۀ يې غمه شه:

افيسر ډېر خوشاله شو چې دا د كار سړى پۀ لاس راغلو چې پۀ
لسو سكولونو كې يو خلاص كړي هم د زوى زېرى دى.

محيب پۀ سهار د دوتمو تر روان كړو، له ډرائيور سره
كښېنستو، پۀ پوښتنه، پوښتنه خپل كلې ته ورسېدو.

منو(محمد نور) يې پيدا كړو، هغه كور ته بوتلو او بۀ، چاى يې
ورته راوړې.

د كلې خلك يې را وغوښتو، ټول راغلو، د لرگيو پۀ ساله
(جونگره) كې كالى هوار وو، چارپېره بالښتونه پراتۀ وو، ټول

و محيب ته حېران او عاجزه غوندي ناست وو.

محيب ولاړ شو.

بسم الله الرحمن الرحيم

"قدر منو! مولوي صاحب او ټولو مشرانو ستاسو پۀ اجازه،

غواړم يو خو خبرې وكړم، تاسو بۀ ضرور دا محسوسه وئ چې

دا سړى بۀ د خۀ د پاره راغلى وي.

قدر منو! زۀ دلته د خپلو گټو د پاره نه يم راغلى، زۀ دلته د دې

پاره راغلى يم. غواړم چې و تاسو ته گټه در ورسوم، له چا؟ هغه

هم له حكومته.

حکومت هم پر کور ناستو ته روپی نه ورکوي، داسې هم نه ده، چې زموږ په بیت المال کې حق نشته. شته که چیري خپل حق، له بیت المالہ راباسې، نویو ذریعہ به ورته جوړوي.

که چیري ته ذریعہ نه کړې ورته جوړه، نو پر بیت المال داسې خلگ نه دي ناست چې راشي ستاسو حقوق کور ته درته راوړي. زه چې دلته راغلی يم، ځان ستاسو خیر خوا گنم، دا یو ذریعہ مي په لاس کې ده، لکه د نجونو سکولونه. زه غواړم چې په دې ذریعہ و تاسو ته خپل حقوق در ورسېږي.

ملکداد چې د نسوارو د ډبې په هنداره کې خپل مخ ته کتو، سر یې را پورته کړو.

"سړیه! پر کومه لاره چې راغلی یې، پر هغه بېرته لار شه، موږ تعلیم نه کوو."

مولوي صاحب: "موږ دي پر پیري شک لرو، ته مریدان نیسې. موږ په هلکانو تعلیم نه کوو، ته یې په نجونو کوې."

محبیب چې د صدری له جبهه د شمال را کښو "مولوي صاحب! دا مقصد مې نه دی چې تاسو په نجونو تعلیم وکړی.

مقصد مې دا دی چې عزیزان مې یاست، دا ښه مې درسي، یواځي یو ځای محکمه ورکړی، نوم به یې د سکول وي، تنخوا به در راځي، نیمه به ته اخلې، نیمه به ملک صاحب.

یو ښه بیلډنگ به در جوړ کړم، په هغه کې به څوک واړه وي نور افسران راځي نه، که چیري راتلو هم زه به ورسره يم.

مولوي صاحب ملکداد ته مخ ورواړاو.

"خبره بی دہرہ بی خایہ نندہ، خوار زموږ د پاره وای، د حکومت روپی دی پر موږ بی لور پږي".

محیب له مخ خولې پاکې کږې وې، بېرته یې د شمال جیب ته کږو.

"هو مولوي صاحب! خبره ده هم داسې، اوس خوسکول کچه دی، تنخوا یې دوه زره ده چې کله پوخ شولس، پنځلس زره به یې تنخوا وي".

مولوي صاحب پټه خلگو کې شاوخوا کتل.

"څنگه ملکداده! دلېوه له خولې بنسگری هم نښه دی".
محیب چې له جیبه کاغذونه را وکښو.

"مولوي صاحب! ډېر خوشاله شوم چې ستا غوندي عالم سره مې ولیدل.

مولوي صاحب! دوه کاره لاپاته دي، یو به پردې کاغذ ستا دستخط او بل د دې ناستو خلگو گوتې چې له تنه څخه ستاسو تنخوا شروع شي او بل یو داسې ځای را وټاکي چې زه بیلډنگ پر جوړ کړم یا یو ورځ افسر راسره وي وریې ولم".

دوی پر هغه کاغذ گوتې لگولې، پر ځای سره رغېدو، اخیر یې پر دې فیصله کړه.

ملکداد چې "د هغه ورک شوو ځای ورنښکاره کړی، که چیري حکومت دعوه کوله هم پټه دوی به یې وي".

محیب چې د مولوي صاحب له لاسه کاغذونه ورنیوو "سمه ده، هرځای چې وي، وماته یې رانښکاره کړی" دوی یې رخصت کړو.

منو، محيب هغه نر ٻڌلي کور ته بوتلو، د کوم کور نقشه څي يې مور ورته جوړه يا ويله وه يادده په ياد وه.

محيب د هغې خونې په دروازه کې ودرېدو چې دروازه يې نه وه. خود به يو وخت کليوالو کښلې وه، له دننه يې شميره مرغۍ پر راووتې، په خونه کې يې لاندې باندې وکتل، د خونې چت سوري سوري وو چې اکثره لرگي يې مات وو، پاته لرگي يې مرغيو خاشې کړي وو.

د مرغيو د چيچيانو شور وو، پاته مرغۍ هم يوه، يوه تر سوري، سوري چت ووتې چې ځای په ځای دېوال هم د ناوې اوبو سره ډاک کړی وو.

ځای په ځای بېخي رڼا تر ښکارېده، و دته هغه د ويرې شپې ور په ياد شوې.

که څه هم دی ډېر ماشوم وو چې دوی به کله مور له ويرې د خونې په يوه کونج کې ويده کړو، کله په بل کونج کې. هغه شپه ور په ياد شوه چې دوی ته مور پر خوله لاس ورنیولی وو، پټ، پټ يې له دېواله سره، د سپوږمۍ په رڼا کې روان کړي وو.

بې اختياره يې په سترگو کې اوبښکې راوگرځېدې، ويې ژړل. منو چې د ده سترگو ته کتل

صاحبه اخير دی پر څه دي وژړل؟

محيب چې له اوبښکو يې ډکې سترگې ورواړولې پر دې وړان کور چې زموږ پښتانه په څنگه ځايونو کې اوسېږي.

له منو سره بې خدای په امانی وکړو، خپل دو تر ته لاری.
سهار بې خپل افسر ته، د خلگو د مطمئینه کېدو کیسه وکړه،
استاده پیدا کول لا پاته وو، افسر ډېر خوشاله شو.

محبیب ته بې پر درخواست څه لیکل
"محبیبه! ته اوس خپل کور ته لاړ شه چې راغلي د نورو
سکولانو غم به بیا خورو".

محبیب له افسر سره خدای په امانی وکړه، د کور په لور روان
شو، کور ته ناوخته ورسېدو.

له ناوخته ډوډی خوړلو وروسته، پر بستره وغځېدو، سر بې پر
بالبت یښی وو، مور او خور بې وسرته ناستې وې، ده د دوو
تېرو شوو میاشتو حال ورکاوه.

بختیالی: "ښه! زویه کلې ته هم ورغلي".

محبیب چې په خندا بې وویل "هو مورې".

بختیالی: چې د دښمن دښمنی بې هېره شوه.

"ښه زویه! زموږ خونو ته ورغلي؟"

دی پر بستر اوښت "هو مورې! سبا بې که خیر وو عکسونه صفا
کوم بیابانه بې وگورې، اوس به مورې ویده شوو، زه ډېر سترې
یم، سبا به که خیر وو خبرې کوو".

سهار پر چای بې خاخان ته د کلې او سکول ټوله کیسه وکړه.
خاخان چې د ده له خوبه پر سېدلو سترگو ته کتل "وروره! دا خو
دی ډېر ښه کړي دي، اوس به ښځینه استاده چیري غواړو؟"

محبیب چې سترگې بې په زړینه کې وې.

"للا! دا د بابو اقبال لور سبق ویلی دی، دا به نو کړي نه کوي؟"

خاخان چي هم سترگي د زريني د لاس پۀ تېلو او ږمنځ کي وې
 چي دته يې راوړو "حال به يې وکړو". بابو اقبال ته ورغلو، دروازه
 يې وټکوله، هغه راغلي، پۀ دروازه کي ولاړ وو.
 خاخان پۀ کوڅه کي يوې او بلې خواته کتل، ټوله کيسه يې ورته
 وکړه.

چي دى بېرته پر شا غبرگېدو "سمه ده، زۀ به له لور سره صلاح
 وکړم".
 د دۀ شا ورته وه.

د خاخان له شاوړسې ږغ شو.
 "ها بابو صاحب! دا يوه خبره مي هېره شوه، محيب ويل چي تر
 هغه د دۀ و لور ته، روپۍ پر کور ورکوم، ترڅو چي موږ هلته پۀ
 کډه ځوو.

کله چي موږ پۀ کډه ځوو، تۀ خو هم اوس پېنښن يې، تۀ به هم په
 کډه راسره لاړ شي.
 که تۀ چيري نۀ تلې، ستا لور به راسره لاړه شي، زموږ پۀ کور کي
 به او سپري".

بابو سهار د خپلې لور کاغذونه ورته راوړو.
 تر هغه محيب د بابو اقبال د لور تنخوا، کور ته وراوړله.
 د ملکداد او مولوي صاحب روپۍ يې، له خپلې تنخوا وړکولې.

که خه هم شکیله له وپوکوالې د ده ی کور ته تله راتله
چې کله محیب نوکري ورلره پیدا کړه، هغه وخت یې بېخي تگ، را
تگ نور هم زیات شو.

هر وخت به یې له زرینې سره، د کور په کار کې مرسته کوله.
د بختیالی شکیله ډېره خوښه وه.

خاخان د کړکۍ وڅنگ ته کټ یېښی وو، د رنگونو واړه، واړه
ډیپان په کړکۍ کې پراته، په هر رنگ د خپل ډیپي سر لړلی وو.
تر کړکۍ سره هوا راتله، وڅنگ ته د کړکۍ پرده یې پورته، پورته
کوله.

د خاخان خپل انځور کړی تصویر په لاس کې وو، چې مور یې
راغله، د کټ پرزی کښېښته، تصویر ته یې کتل.
بختیالی "زویه! دا تصویران خلگ ښه نه یاده وي."
خاخان تصویر مور ته ونيوو "مورې! دا یوه فلمي اداکاره ده."
بختیالی دده د لاسه تصویر ورنیوو.

زویه! تر دې تصویره مې یوڅېره راپه یاد شوه چې له ډېره وخته مې
په زړه کې ده، نن به ورته وایې، نن به ورته وایې.
خاخان "څنگه خبره؟"

بختیالی "زویه! زه چې د شکیلې تورې غټې سترگې، سره گڼ
وېښتان، د سپین مخ پراخه گردۍ کاسه، او ښائسته مرمړین
غابونه ووينم، زړه مې وغواړي چې بابو اقبال ته ووايه، دا لور را

کره، زما و زوی محیب ته . بیا بېرته پنبېمانه شم. له ځانه سره
ووايم.

يو خود خاخان واده نشته بل که څه هم دوی پښتانه دي. لهجه يې
له موربه جدا ده، دود او دستور يې له موربه جدا دی.

دا وخت يې مور داسې محسوسه کره چې يو چا غور نيولی دی،
زما خبرې اوري.

شاته يې وکتل چې شکیله و زرینه يې وليدې، شک يې په يقين
بدل شو، خبره يې واپوله.

"خاخانه زويه! د محیب په مسافري کې ډېر وخت وشو چې حال
احوال يې نه دی راغلی، تايې يو باسخواست (درک) کړی وای، چې
روغ جوړ دی؟"

چې د دوی خبره ختمیده، د محیب توخی شو دتنه راغلی.

خاخان او مور ورولاړ شو، په غېږ يې روغې ورسره وکړو.

مور يې نارې کړې "زرينې لورې! اوبه راوړه." زرينې چې اوبه
راوړې، محیب يې وليدو "عمر دي ډېر دی، هم دا اوس مې يادولې

راغلي، محیبه وروره!

غېږ يې پر وگرځوله، زرینه چې د مورکې نن خويمه ده چې په خوله
کې وې، هم دا اوس، اوس يې ياد کړې.

زرینه چې چای راوړلو ته ولاړه شوه، شکیله ته يې د محیب د راتلو
ووويل.

شکيلې چې د چای چائينکه پر ښو "زرينې! نن يوه د زړه خبره په
خوله درته وکړم، بده خوبه يې نه گنې."

زرینې چې پیالی په پتنوس کې شوې "نه نه شکیلې خود یې وکړه،
ولي به یې بده گنم".

شکيله چې سترگې یې د زرینې په لاس او پتناسه کې وې "له ډېره
وخته مې زړه دا غواړي چې له محیب سره کښېنم، یو څو خبرې
ورسره وکړم".

زرینې چې له اوږه چائینکه را کوزوله "دا خو اسانه ده، اوس چې زه
ورغلم، د را ناره به کړم چې شکیلې دلته راشه، ته هلته یوازې څه
کوې، ته چې راشې، بس روغېر به ورسره وکړې".

زرینې چې پتنوس را واخیست، دا هم ورسره ولاړه شوه "سمه ده،
زرینې چې جای ور وړې، پیالی یې ډکې کړې بیا یې ناره کړه
"شکیلې! دلته راشه، ته هلته یوازې څه کوې".

شکيله چې په دروازه کې ولاړه وه، سوکه، سوکه راغله، د زرینې
له څنگه کښېنسته.

محیب چې سترگې ورواړولې "شکیلې! څنگه یې؟"

شکیلې چې سر کښته ځړولی وو، غټې تورې سترگې یې مړې ور
واړولې "زه ښه یم محیب صاحب، ته څنگه یې؟"

محیب چې د مور له لاسه د اوبو گلاس نیوو "زه هم ښه یم، ستاسو
په کور کې څه حال دی، مور او اقبال صاحب هم ښه دي؟"

شکیلې چې د زرینې د پروني سپنسي، په دوو گوتو سره پېچل،
سترگې یې مړې ورواړولې.

"هو ټول ښه دي".

محیب چې د جای اخري پیاله کښېنوه، ولاړ شو، د جرابي یې
کښلې.

”للا! زہ یواری خم، یو خہ کار می دی، بہر تہ ژر راحم.“
شکیلہ تردہ لہ مخہ ووتہ.

محبیب چہ لہ کورہ ووتو، پہ کوخہ کپ روان وو چہ شکیلہ بہ
ولیدہ پہ خپلہ دروازہ کپ ولاڑہ وہ، لہ ہغہ خوا چہ محیب بہر تہ
کور تہ را رھی وو، شکیلہ لا پہ دروازہ کپ ولاڑہ وہ، محیب تہ بہ
کتل.

محبیب شکی شو چہ ددوی تر کور را تہر شو، شاتہ بہ وکتل،
شکیلہ لا پہ دہ پسی کتل،
د محیب تبیت سرہ گد وڈ شو.

تولہ شپہ بہ پر دہ سوچ کاوؤ چہ ”د دہ نجلی، خہ مقصد دی، پہ
دروازہ کپ ولاڑہ وی؟“

خیر سہار کہ ولاڑہ وہ پونستہ بہ خینی کوی، سہار چہ محیب را
ووتو، پہ کوخہ کپ روان وو، ددوی تر کورہ بہ و دروازہ تہ کتل،
شکیلہ نہ وہ بنکارہ.

لہ خان سرہ بہ وویل، ”نہ بہ ویلی دی چہ پہ خان کپ وینی، ہغہ
پہ جہان کپ وینی“ پہ دہ سوچ کپ ددوی تر کور تہر شوی وو چہ
شاتہ بہ وکتل، شکیلہ ولاڑہ وہ، بہر تہ را غیرگ شو،
شکیلہ چہ دی ولیدو، دروازہ بہ بندہ کرہ، ماخوستن بہ یوہ او
بلہ خواتہ وکتل چہ شوک نہ وو، زرینہ تہ بہ وویل ”سبا شکیلہ را
وغواڑہ، زما پہ کار دہ“

زرینہ واڑہ وخنڈل ”سمہ دہ ورورہ!“
پہ دا بلہ غرمہ چہ محیب لہ بنارہ راغلی، شکیلہ راغلی وہ،
پہ گونجہ تندی او برگو سترگو بہ شکیلہ تہ کتل.

تہ شرم نہ لری چی پٺہ دروازہ کھی ولاڙہ بیہ۔
شکیلہ چی لہ خولہ سرہ بیہ د پرونی خاک نیولی وو، وارہ وارہ بیہ
خندل صاحبہ! د دې کوخې ټولې بنڅې پٺہ دروازہ کھی دربرې، یوہ
زہ خونہ یم۔

محبیب چی سر کنبسته څرولی وو، را پورته بیہ کړو، پٺہ قهر بیہ ور
وکتل "منم چی دربرې، خو ته باید داسی ونکړې۔"

زہ چی کور ته راځم، تا پٺہ دروازہ کھی نہ ووینم۔ کہ مې ولیدې بیا بٺہ
دی وخیر ته سترگې وخبڙي۔"

شکیلہ چی مخ بیہ د زرینې پٺہ خوا وو "سمه ده صاحبہ! چی تہ
راتلې بیا وما ته حال راکوہ۔"

محبیب چی پٺہ خونہ دننه کهدو "هو زہ ستاد پلار مزدور یم۔"

شکیلہ ولاڙہ شوہ، کټ، کټ ویی خندل، د دې پٺہ لهجه بیہ وویل۔
"یوہ بٺہ کوی۔"

دہ چی پٺہ خونہ کھی څپلی کنبلی، سترگې بیہ پٺہ هغه بالنست کھی وې
چی دېوال ته پروت وو۔ لہ هغه ځایه بیہ وویل "زرینې! دا شکیلہ
پوه کړه، زہ دا نمک حرامی نہ کوم۔ کہ یوچا ولیدو څټہ بٺہ وای۔ تہ
خبره بیہ چی زہ د دې کوخې، د هر سړي، قدر کوم، خدای تر دې
ځایه را ورسولم، د دې کوخې خلکو، نن زہ داسی نمک حرامی
څنگه وکړم؟"

زرینې چی کړکی سرہ پوري وهله "سمه ده وروره! زہ بٺہ بیہ پرہ
کړم۔"

پٺہ دې بله ورځ اقبال بابو راغلی، پٺہ خونہ کھی پر کټ داسی ناست
وو چی دواړه پنی بیہ لاندي څرېدې، بختیالی ته بیہ وویل "د"

شکيلي غوڻستنه ده ڇي زه محيب سره واده کول غواړم، ته خبره يې
زما دغه يوه لور ده او اختيار مې هم ور کړی دی ڇي دې گوته
پرکښېښوه، بس موږ يې وهغه ته ور کوو، هم موخوښ دی.

بختیالی ڇي پر کټ بالنسټ ورته ږدلی "سمه ده وروره، موږ به
صلاح سره وکړو، صلاح نو بل له چا سره کوو، يو شاه جي دی له
هغه سره به ووينو." مانام ڇي خاخان او محيب راغلو، بختیالی د
اقبال بابو کيسه ورته وکړه.

د محيب د بنيسې له اوبو ډک گلاس په لاس کې وو. په اوبوکې
يې کتل ڇي ويې خنډل "موري! زه به شرم نه لرم، ڇي لالا به يې واده
ناست وي، زه به واده کوم."

خاخان ڇي د ده وټکو سپينو، ورو غاښونو ته کتل "نه وروره! دې
ته به نه گورو ڇي ستا واده شته او زما واده نشته.

دې ته به گورو ڇي زموږ گټه په څه کې ده، دا ښځه ڇي موږ
غوښتای، په سوالو نه شوه پيدا کولای، نن سړی کور ته درته
راغلی دی، په سوالونو يې درکوي.

يو خو ته او دا په خبره سره پوهېږی بل به دي هغه د سکول کار په
جوړ شي.

زه خو هسې هم د ښار ښځه نه کوم، په ما مه پرېشانه کېږه.

زه ڇي بيا کلې ته لاړشم، په هغه خپلو اوښپنو او شپنو کې به يوه
پيدا کړم.

محيب که هر څومره ځان دلې دورې کړو، خو بختیالی او خاخان تر

خپله خبر نه تېرېدو.

خو ورڃي ڀس اقبال بابو بيا راغلي، يو ڀنڊو ڪتاب ٻي هم پڻ لاس
ڪي وو۔

له خپلي سره پر ڪالي کڻينستو.

”بختيالی! ڇنگه شو خوري صلاح مو و ڪڙه!“

بختيالی ”هو وروره! ماڻنام چي خان راشي، زه او خان به ڪور
ته در شو“

اقبال چي د ولاڀدو هڃه ڪوله ”خونبه مي ده، زه به انتظار ڪوم. ڀنه

دي سره و به ڀڃڀڙو، تاسو به هم يو ڇوڪ لري، زه به ٻي هم لرم“

بختيالی چي دلته يوار يبياد سو چونو له دنيا را ووته. داسي ٻي

محسوسه ڪڙه. لڪه له خو به چي را وينه شي، له خان سره ٻي دا

غار ه و ڪڙه۔

خپل د و خورم خپل له ڇه دي

خپل د نورو پنه نامه دي“

ماڻنام چي خان راغلي. بختيالی او خان د اقبال بابو ڪور ته

ور غلو، ورڃ او وخت ٻي سره و ٽاڪلو۔

دغه رنگه د بختيالی پڻ ڙوند ڪي. د ڀنڊي اوله ورڃ راغله، چي دا

له خوشالي پڻ دي نه پوههده، چي زه ڇه و ڪڙم ڇه نه!۔

محیب پڻه خپل دوتر کي ناست وو چي خپل افيسر
وغوښتو، ورغلی.

"محیبه! ستا د سکول خو دوه کاله پوره شو، اوس بهي د
پخېدو ارډر شوی دی. پر لس تاریخه سیکریټري راخي،
گوري بهي."

ته هغه استاده ته حال ورکړه چې پڻه هغه ورځ حاضره وي او
يا بهي ماشومان صفا وي.

محیب وويل "سمه ده سر! بهي غمه شه" راووتو.
يو ليک بهي وليکلو. د خپل نائب قاصد پڻه لاس بهي ورکړو،
چي دا زموږ تر کوره ورسوه. اقبال صاحب ته بهي دوی پڻه
خپله رسوي.

دی پڻه خپله سهار له ډرائیوره سره پڻه موټر کي سپور شو.
کلي ته ورغلی.

د کلي خلگ بهي پوه کړو چي "زه پر لس تاریخه افيسر
راولم. تاسو دا ورته وواياست. چي دا ځای را پوخ کړه."
نور ما او کار سره پرېږدی.

ملکداد چي سترگي بهي دده پڻه څه ه کي وې. د يو شناخته
گمان بهي پر کېدو.

"صاحبه! که بهي چيري ماشومان طلب کړو؟"

محبيب چي سترگي بي د سکول د سرای په نږهدلي، کنډو،
کنډو د بوال کي وي "هغه زه پوه شوم او کار."
په هغه ورځ دينک کاکا هم په خلگو کي موجوده وو، دی بي
ويپژندلی.

محبيب مخ وړ واراوو "کاکا ته هم د دي کلي بي؟"
دينک چي په برېتو کي بي خندل "هو، ولي؟"
محبيب د سترگو له اشاري سره سم.
"بل وخت هم زه راغلی يم، ته مې نه بي ليدلی."
دينک: "هو زمانن اوله ده چي درته راغلی يم."
محبيب: کاکا "بيا خونو ملامت بي."
دينک: "هو ملامت يم."

محبيب چي مخ د ملکداد په لور وړ واراوو "چي ملامت بي
بيا پر لس تاريخه د شلو کسانو ډوډي وکړه."
دينک چي ده ور خبرمه لاس ونيوو، په وره خندا کي بي
وويل.

"عجبه ده، ډوډي په ما کوي، روپي مولوي صاحب او
ملکداد ته ورکوي؟"
محبيب چي بي لاس په لاس کي ټينگ کړو "کاکا عجبه خبره
کوي، مشرد ميريانو هم وي."
دينک چي بي لاس له لاسه کښو "سمه ده تر يوه سپرلي به
تېر شم."
محبيب کاکا کور دي ودان.

یوہ، یوہ تہ بیہ د رخصت لاس پٺ لاس کٺی ور کاوو، چٺی
محبیب رخصت شوو.

دینک کور تہ راغلی.

"بئخٺی! عجیبہ بٺہ درتہ وکرم، شاوخوا بیہ وکتل څوک نٺوو،
تہ خبرہ بیہ د سکول افسر څوک دی؟"

بئخٺہ چٺی لہ گوڊی بیہ اوبٺہ را اخیستی تہ سرپہ زٺہ څٺہ پٺہ
خبرہ یم."

دینک چٺی بیہ اوبٺہ لہ لاسہ وراخیستی "افیسر محیب
نومیڀری، د بختیالی زوی دی."

بئخٺہ چٺی د دٺہ د لاس لوبنی تہ انتظار وہ "دا څٺہ وای، د
ملکداد پر کور خو خاوری نٺو راپری؟"

دینک چٺی بٺرتہ لوبنی ور کاوو.

"بئخٺی! پٺہ نیت بٺہ بیہ خدای خبر وی، اوس خو پر لس
تاریخہ راخی، د شلو کسانو ڊوڊی بٺہ ورتہ کوو."

بئخٺہ چٺی روانہ وہ، نوک بیہ و نیوو "خود بیہ ورتہ کوو،
ڊوڊی د دٺہ تر سر جارده.

سرپہ اتہ بیہ بٺہ پٺرنٺی، د بختیالی زوی دی کہ بئزی؟"

دینک چٺی د دٺی و لاس تہ کتل، پٺہ لوبنی کٺی پاتہ اوبٺہ بیہ

تویولٺی "نٺہ زٺہ بیہ بٺہ پٺرنٺم، د بختیالی زوی دی، بئزی بیہ

نٺہ دی، محیب نومیڀری."

پر نٺہ تاریخہ شکیلہ او اقبال صاحب را ورسٺو.

محبیب چٺی د سرای پٺہ دروازہ کٺی ودریدو.

"اقبال صاحب ازه که خیر وو، سهار وختی له ماشومانوسره
راخم بیابنه سکول ته که خیر وو خو".

اقبال صاحب چې دننه په دروازه کې ولاړ و "دلې پاته شه،
شکیله خو څه ناولده نه ده".

محیب چې ده تلو هڅه یې کوله.

"نه نه زه یو ځای میلمه یم".

سهار وختی محیب راغلی، خو ورې نجونه او ماشومان یې
په موټر کې کښېنولي وو، دوی یې هم را واخیستو، د
سکول په لور روان شو.

چې کلې ته ورسېدو، د دینک کاکا کور ته ورغلو، هغه یې
بنه خدمت وکړو.

دا یوه حرکت د دینک خوند نه ور کاوؤ، چې وده به یې
وکتل، په برېتو کې به یې وخنډل.

اخیر یې دینک کاکا ته هغه بسکت ور کول، چې له ځانه
سره یې راوړي وو، د افسر د پاره. هغه یې ور کول پوه یې
کړو.

افیسر ډېر ناوخته شو چې دوی ډوډۍ وخوره. اوس یې د
روانېدو تیارې کوله. د هلکانو نارې شوې "هغه دی بل
موټر راغلی، هغه دی بل موټر راغلی" چې موټر رارسېدو،
دوی د سکول له مخه سره ټول ولاړ وو.

یو درخواست یې د ملکداد په لاس ور کړی و. او بل د
شکیلې.

موټر ودرېدی هغه افسر و. راکښته شو.

محبیب چې ور مخته شو.

صاحبہ! ډېر ناوخته شوې، بېخي ډېر انتظار مو در ته وکړو.

اوس مو سکول رخصت کړې، موږ هم در روانېدو.

افیسر چې گهړې ته وکتل.

اوف! دا خو درې بجې دي، په تاسو خو مې ډېره شپيانه وکړه.

محبیب شکيله او ماشومان رخصت کړو.

صاحب چې بل کړې سگرېټ يې په خوله کې وو، اور لگیت

يې د پتلانۀ جېب ته کړې، سکول ته روان شو، دورې يې د

ملکداد او شکیلې درخواستونه ور کړو.

له هغې خوا چې راغلو، افیسر په ولاړې له موټره سره، يو

پياله چای وڅښلې، روان شو.

محبیب راغلو د ډینک کاکا په کور کې يې، ښې په تسلي

چای وڅښلې.

بيا يې هغه له ښاره راوستي ماشومان په موټر کې

واخيستل، او خپلو خپلو کورنو ته يو وړول،

دی په خپل دفتر ځينې کوز شو. په هغه شپه، شپه يې

ډرائيور له اقبال صاحب او شکیلې سره ولېږلې، کور ته يې

ورسولو.

محیب پٺه کلي کي د سکول پٺه بهانه سراي شروع کړي.
 که څه هم سراي کچه وو، خو نقشه يې داسې وه چې کليوال ټول
 ورته حيران وو.
 اوس به محیب يوه نه بله ورځ ضرور کلي ته تلو، يو ورځ خپل
 افيسر ور وغوښت.
 "محیبه! ستا هغه کلي ته بهخي تله را تله ډېر شول، له هغې
 استادې سره خو دي خبره نه شوه اوږده؟"
 محیب چې د ده ومخته پر چوکي ناست وو، واره يې وخنډل
 "سر! هم داسې يې وگڼه."
 افيسر چې پر کاغذ يو څه ليکل.
 "محیبه! خيال کوه داسې نه وي پښتون وطن دی"
 محیب چې نظريې د افيسر پٺه نري گوتو کي وو "نه نه صاحبه!
 داسې نه ده، هغه استاده ماغوښتي ده، که مې څه هم را واده کړي
 نه ده، سر! زه به نن ټوله کيسه صفا، صفا درته وکړم چې زه دا
 سکول څه ډول چلوم او څه مقصد مې دی؟"
 افيسر ته يې ټوله کيسه وکړه
 افيسر چې قلم يې پر کاغذ برسېره پرېښودی، پٺه چوکي کي
 وغځېدو "ښه ښه بس."
 محیبه! له ننه پس ته له دې کلي بند يې، ستا پر ځای به زه دا
 ډيوټي کوم."

محیب چي سر کڻسته څرولي وو، خپل شونډ يې په غاښو کې نيولی وو، له ځانه ورک غوندي ښکاريډو، بېرته يې سر را پورته کړو.

”نه سر! وتاته زحمت نه در کوم، زه ور سره پوهېږم.“

افيسر چي په چوکۍ کې راجگ شو، خپل قلم يې بېرته ور واخيستو.

”نه نه سر خلاص کړه، که چيري نه مني، نو ورځم هغو خلکو ته دا کيسه صفا، صفا کوم.“

محیب چي سترگي يې بېرته له افسره را واپولې.

”نه نه سر! که مې مور خبره شوه، بې وعدې به سره شي، دامې د مور ارمان دی.“

افيسر چي خپل ليکل شروع کړو.

”بس ته سبا کور ته لاړ شه د کور کارونه او خپل واده به وکړې، زه پوه شوم او هغه کار.“

محیب چي ولاړېدو.

”سر! څنگه چې ستاسو خوښه وي.“

له افسر يې رخصت واخيستو، ښار ته را ووتو، په بس کې سپور شو.

کور ته چې ورغلی، بېخي ناوخته وو.

د ډوډۍ دسترخوان غوړېدلی وو، کهول ټول پر ډوډۍ ناست وو

دهم لاس و مينځل، خاځان خندل.

”هلهکه محیبه! شکیله درغلي وه، خو يو څو شپې به دي په کولې،

تا بېرته په هغه ورځ را ولېږله.“

دی خاموشه ناست وو.

د بختیالی چې جوړه گوله په لاس کې وه. خولې ته یې وپلله. لاس یې تم کړو.

"محیبه زویه! څنگه دي کړو سکول؟"

محیبه چې د مور په لاس کې گولې ته کتل "مورې! ما خود سکول په بهانه په کلې کې سرای شروع کړو."

بختیالی چې گوله یې په خوله کې وه.

"زویه! دا کار به دي بې صلاح نه شروع کاوؤ."

محیبه چې له ډوډۍ سوځلي ځایونه بېلول "مورې! ما شروع کړی."

بختیالی چې بله گوله تر مخ پر اته غاب ته وروړه.

"زویه! مزدورانو ته دي څوک پرېښودل؟"

محیبه چې ډوډۍ بس کړې وه.

"مورې! خپل افسر."

نورو ډوډۍ خوړه. ده ټوله کیسه ورته وکړه.

بختیالی چې سترگې یې په غابونو کې وې. زرینې سره یو ځای کول.

"زویه! ښه شو چې راغلې. موږ هم پرېشانه وو چې دا هلک اوس څه شو چې نه راځي."

اقبال صاحب دا څویم وار دی چې راځي وايي "زه تیار یم. زغ ستاسو له خوا دی" موږ وتاته کتل. د واده تاریخ موندی معلوم

کړی.

محیبه چې دسترخوان ټول شو. ځاځان ته ورو ولاړ شو

محیب: "لالا! استری مہ شی".

له هغه وروسته یې له مور او زرينې سره روغېر وکړو.

بختیالی: "خاخانه زویه! اوس له محیبه سره د اقبال صاحب پر خبره وروغېره".

محیب چې بیرته کښېنستو.

"مورې! دا خو ستا او دلالا کار دی، ورځ به مو ورسره ټاکله".

بختیالی چې سترگې یې په زرينه کې وې، سره نغښتي دسترخوان یې په لاس کې نیولی وو، د خبرې د ختمیدو په انتظار کې وه.

"زویه! کار خود زما او دلالادی، مور دا هڅه په دې وکړه چې داسې نه وي، دده ضروري کارونه وي، مور دلته د واده تاریخ معلوم کړو".

ماښام اقبال صاحب خبر شوی وو چې محیب راغلی دی، په سهار

یې مخه ور وکړه، کور ته ورغلی.

بختیالی سر مینځلی وو، تر مخ یې هینداره، تېل او ږمنځ پراته

وو چې دی یې نوک نیولی ولیدو، ژر، ژر یې پرونی پر سر کړو

"راځه راځه خدای دې راوله".

اقبال صاحب چې خپلی کښلې.

"بختیالی! خاخان او محیب چېرې دي؟"

بختیالی چې هینداره، ږمنځ او تېل سره ټولول

ته کښېنه، رابۀ شی".

خاخان هم له خونې راووتو، دروغېر پر وخت چې دده ولاړېدو

هڅه کوله، خاخان ورته کښېنستو.

له روغبره وروسته، خاخان هم بل بالنبت ته څنگ ووهلو.
اقبال صاحب چې د خاخان په خوا کتل د کار خبرې به کوو، زه
روان یم، یو ځای ډېر ضروري کار لرم.

وروره! ته به وایې د دې سړي اوس څه تازیله ده چې هره ورځ
راځي او هله، هله یې جوړه کړې ده.

وروره! د نجلی شیان نیم دباندي په برامده کې پراته دي، نیم په
خونه کې، ته خبر یې، زموږ ډېر وړوکی سړای دی، دوې خونې
پکښې دي،

په یوه کې د نجلی شیان پراته دي، په هغه بله کې موږ گزاره
کوو.

خاخان چای اچولې، سترگې یې په پیاله کې وې.

"په کومه ورځ چې ته تیار یې، موږ تیار یو."

ده پیاله وځان ته نژدې کوله چې په ژرغونې انداز یې وویل "را
روان اتوار".

خاخان چې پر خپله بیره لاس تېراوو.

"سمه ده، ته به هم خپل پاته کارونه وکړې، موږ هم".

اقبال صاحب چې د پیالې له تشېدوسره سم ولاړ شو د خدای په
امان.

خاخان چې هم ورسره ولاړ شو.

"په مخه دي ښه".

بختیالی چې د خاخان له څنگه سره ناسته وه زوی دي ومړه

اولاده چې اقبال صاحب نن لاژرغونې وو.

او بالاخیر ہفہ اتوار ہم راغلی چہ اقبال صاحب او بنخی ژرل،
خاخان او بختیالی لاسونہ سرہ کړي وو، یوہم لہ خوشالی پټ
خپلو جامو کپ نټہ خاییدلو، د کوخې بنخی یې لہ کورہ وتې او پټ
کور ننوتې۔

مانبام د کوخې د ټولو خلگو ډوډی د دوی پټہ کور کپ وه۔

د واده ډوې میاشتې پس، محیب خپلې ډیوتې ته لاړ. دورې یې له خپل افسر سره ولیدل، خپل حال یې وړ کړو. "سراته اوس خپل حال راکړه، څنگه یې زما له قریبانو سره، په ژبه پوهېږې او کار پرڅه حال دی، تر کومه ځایه رسېدلې دی؟"

افیسر چې په برتونو کې خندل، دده پر مخ یې دوو، وړو تازه تپونو ته کتل.

"محیبه! کار ډېر ښه روان دی، قریبان دي هم نور ښه دي، یو په دینک مي سر نه خلاصیږي چي څنگه سړی دی؟، خیر زیاته کار سر ته رسېدلې دی، یوه میاشت که یې لا وغوښته. دا یوه سړي څه ستړی کړی يم، لکه هغه نجار ډېرې روپۍ یې پاته دي، له ماسره وې نه چې ور کولې مې. زما کور به و تاته نه وي معلوم، شپېته تنه دي، د مزدوری یې یوزه یم.

زموږ کورونه خو ښه در معلوم دي چې گتې یې یو، ختې یې سل.

محیب چې جیب ته لاس کړو، درو پو بنچې یې راکښې "سراغم یې مه کوه. روپۍ مې راوړې دي، هم ستا کار په کېږي هم زما".

محیب چي له چوکی ورولاړ شو، صاحب ته یې روپی ور کولې.

"د سرای کار خو که خیر وو، زیاته پای ته رسېدلې دی. هغه د سکول بیلډنگ څنگه شو؟"

افیسر روپی گڼلې.

"محیبه! هغه کار تېکدار اخیستی دی، تېکدار مې پوه کړی دی، تر هغه به کار نه شروع کوي چې ته پۀ کډه نه یې ورغلی؟"

محیب چې افسر ته ورکړې هغه بقیه روپی یې و جیب ته کولې.

"سر! بیا خودي ډېر بنه کړي دي؟"

افیسر چې نائب قاصد ته حکم وکړو، هغه رجسټر را واخه. "محیبه! پۀ دې کې خپله حاضري ولگوه او ورشه خپله تنخوا واخه، کور ته لاړ شه، زۀ پوه شوم او دوتر، هغه کار وماته دا خو ورځي د کلې ماحول څۀ بنه نه بنکاري، دینک سپک، سپک کېږي داسې نه وي، کلیوال ټول پۀ دې خبر کړي او هغه ستاسو تر راتلوله مخه، یو چل جوړ نه کړي."

نن څویم تاریخ دی؟"

محیب چې خپله حاضري یې لگوله "افیسر! نن دریم دی."

افیسر چې بېرته د دۀ له لاسه قلم نیوو.

"محیبه! را روان یوه تاریخ ته به که خیر وو، کار مکمل وي.

که څۀ پاته وو بیا به یې وکړو.

ته به پر یوه تاریخ کډه راولې، زۀ به دورې درته ولاړ یم."

محبیب چي ور مخته شو.

صاحبہ! ڊپر ناوخته شوې، بېخي ڊپر انتظار مو در ته وکړو.

اوس مو سکول رخصت کړي، موږ هم در روانېدو.

افيسر چي گهري، ته وکتل.

"اوف! دا خو درې بجې دي، په تاسو خو مې ډېره شپيانه وکړه."

محبیب شکیله او ماشومان رخصت کړو.

صاحب چي بل کړي سگرېټ يې په خوله کې وو، اور لگيت

يې د پتلانۍ جېب ته کړي، سکول ته روان شو، دورې يې د

ملکداد او شکیلي در خواستونه ور کړو.

له هغې خوا چي راغلو، افيسر په ولاړې له موټره سره، يو

پياله چای وڅښلې، روان شو.

محبیب راغلو د ډينک کاکا په کور کې يې، ښې په تسلي

چای وڅښلې.

بيا يې هغه له ښاره راوستي ماشومان په موټر کې

واخيستل، او خپلو خپلو کورنو ته يو وړول،

دی په خپل دفتر ځينې کوز شو. په هغه شپه، شپه يې

ډرائيور له اقبال صاحب او شکیلي سره ولېږلې، کور ته يې

ورسولو.

محیب چي شڪيلي ته د اوبو اشاره کوله.
 "یوه بلا يې نه وهي، مستان هر ځای وخت تېره ولای شي."
 محیب د اوبو له چنبلو سره سم ولاړ شو، خپلې خونې ته لاړ.
 یوگړی وروسته شکیله هم ورغله، د پلنگ پرزی
 کنبېنسته، د محیب یو لاس يې په لاس کې ټینګ ونيوو.
 "ستا څه خیال دی، شڪيلي چي دومره سپین سترگي کولای
 شوه، اوس به له تاسره په هغه کلي کې د ژوند شپې او ورځې
 نه کړي تيري."
 په دې بل ماښام چي اقبال صاحب راغلی، محیب لاړو، شاه
 جي يې تر لاس نيولی راوستو.
 ډوډی راغله، وخورله شوه.
 له ډوډی وروسته، شني چای راغلي
 محیب، شاه جي ته د چای پیاله ورپورته کوله.
 خاڅان چي خبره يې په دې ډول یاده کړه.
 "شاه صاحب! زموږ ټوله کورنۍ څه، زموږ لمسپان او
 کړوسپان به ستا احسان منو، موږ خدای تر دې ځایه را
 ورسولو، تارا ورسولو.
 ستا له درسه وروسته، موږ ټولو هغه سړی هېر کړه، چا چي
 و موږ ته يې پر زړونو داغونه را بيښي وو، په کوټلو زړونو مو
 د ژوند د تېرېدلو لار، تارا نيولې وه، پر هغه لاره خو موږ نه
 دی تر دې ځایه سفر را وکړو."

شاه جي ڇڻي پٽ ڀڄڻ ڀڄڻ لاس پياله نيولي وه "خاخانه استا
ده خبري پٽ مقصد نه شوم پوه؟"

خاخان ڇڻي د مور له لوره سترگي د ده پٽ خوا وارولي.
"شاه صاحب! ته نه ٻي ملامت، وماته خبري درک نه راکاوڙ
ڇڻي له کومه خايه ٻي شروع ڪرم، موڊ اراده ڪري ده، خپل
کلي ته پٽ ڪله ڄو."

شاه جي ڇڻي د خپل سر پر تڪو سپينو و ٻنستانو لاس تهر اوو.
"خاخانه! ادا زما فرض وو، ما خپل فرض پوره ڪري دي، له
تاسو سره مو يو احسان هم نه دي ڪري."

خاخان ڇڻي خپله پياله ٻي ڊڪوله.
"شاه صاحب! ته ڪه ٻي احسان نه بولي، موڊ ٻي احسان
گهو، نور بدل خو ٻي موڊ نه شو در ڪولاي، دارشته به تر
مرگه در سره پالو."

له دي وروسته ٻي شاه صاحب او اقبال صاحب رخصت ڪرو،
شاه صاحب محيب تر لاس نيولي ڪور ته بوتلو.
پاته ورڇي ٻي خپل ڪارونه سره سم ڪرو.

د هغه تاريخ پٽ ورڇ ٻي يوه لاري او يو موٽر ونيو، ما بنام
له ٻي ڊڪوڇي ڊٽولو، خلگو ڊوڊي وڪره ڇڻي نه شيعه، نه
عسائي او نه هندو پاته شوو.

له ڊوڊي وروسته ٻي لاري ته ڪور ورو اچاورد.
له ٽولو سره ٻي خدای پٽ امانی وڪرو.

شاه جي، جبينه، اقبال او د اقبال نسخہ د نسخو و موتر ته ولاړ
وو.

د خدای پټه امانی پر وخت، د درو سره کورنیو او بنسکې
خڅېدې.

شپه یې پټه لاره وو، بله، ورځ تر ما پېښینه.

چې کلي ته ور بنسکاره شو، افسر او دینک د محیب د سرای
څنگ ته ناست وو چې لاری او موتر یې پټه نظر شو.
افسر چې موتر او لاری ولیدو.

"دینک اکا! دا ده د محیب کډه هم راغله."

دینک چې د افسر پټه لور هېران، هېران کتل.
تا اول ولي نټه ویل.

افسر د ده تندی ته کتل، واره واره یې خندل "ولي؟
زه څه لېونی درته بنسکاردم؟"

دینک: صاحبه زه هم لیونی نه وم، په هر څه پوهېدم، خو په
څله مي لاس نیولي وو،

دینک نا کراره شو، په ځفاسته لارو، خپله نسخہ او ماشومان
یې خبر کړو.

له هغې خوا د ماشومانو نارې شوې.

"د بختیالی ترورۍ کډه راغله، د بختیالی ترورۍ کډه
راغله."

ماشومانو بختیالی څه پېژندله، د پلار له خولې یې
اورېدلي وو.

دوی پئے سرای کئی خپل کور سره سماوو، ما بنام تیاره
کلیوالو ډوډی ورته راوړه.

په هغو کئی یو منو اکا هم وو چې د بس د سفر خبر یې په یاده
وه.

د کورتو وړه ډوډی یې راوړه چې میان یې له اصلي غوړو
ډک وو.

دوی چې ډوډی وخوره، وروسته بیا د کور په سمېدو اخته
شو، ناوخته ویده شو.

سهار چې راووتو، په کلې کئی اواز ه وه، ملکداد برابره د شپې
بار شوی دی.....

Novel

Bakhtyalai

Author :

Abdul Qadir Mujrim

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**